



## EU-rahoitusopas 2014-2020

### Sisältö

COSME –OHJELMA.....	1
COST - TUTKIMUSRYHMIEN EUROOPPALAINEN YHTEISTYÖ (EUROPEAN COOPERATION IN SCIENCE AND TECHNOLOGY) .....	2
ERASMUS VAIHTO-OHJELMA YRITTÄJILLE (ERASMUS FOR YOUNG ENTREPRENEURS).....	3
ERASMUS+ -OHJELMA .....	4
EUROOPAN RAKENNERAHASTOT 2014 – 2020 (EAKR JA ESR) .....	6
EUROSTARS .....	7
HORISONTTI 2020 -OHJELMA.....	8
HORISONTTI 2020 – FAST TRACK TO INNOVATION .....	20
HORISONTTI 2020 – INNOVAATIOPALKINNOT .....	21
HORISONTTI 2020 –OHJELMAN PK-INSTRUMENTTI .....	22
KANSALAISTEN EUROOPPA –OHJELMA (THE EUROPE FOR CITIZENS PROGRAMME).....	23
KANSANTERVEYS KASVUN TUKENA .....	24
LIFE –OHJELMA .....	25
LUOVA EUROOPPA –OHJELMA (CREATIVE EUROPE) .....	26
OIKEUSOHJELMAT .....	28
TYÖLLISYYTTÄ JA SOSIAALISIA INNOVAATIOITA KOSKEVA EU-OHJELMA (EU PROGRAMME FOR EMPLOYMENT AND SOCIAL INNOVATION, EASI) .....	30
VERKKOJEN EUROOPPA (CONNECTING EUROPE FACILITY, CEF).....	32
ESIR - EUROOPAN STRATEGISTEN INVESTOINTIEN RAHASTO (EFSI - EUROPEAN FUND FOR STRATEGIC INVESTMENTS) .....	33

## COSME –ohjelma

COSME (Programme for the Competitiveness of Enterprises and SMEs) -ohjelman tavoitteena on vauhdittaa EU:n talouskasvua luomalla paremmat olosuhteet yritysten perustamiselle ja kasvulle, edistämällä yrittäjyyskulttuuria, tukemalla pk-yritysten kilpailukykyä ja kansainvälistymistä, tukemalla erityisiä ryhmiä kuten nuoria, iäkkäitä ja naisyrittäjiä sekä parantamalla pk-yritysten pääoma- ja lainarahoituksen saatavuutta. COSME-ohjelman budjetti vuosille 2014-2020 on 2,3 miljardia euroa.

### COSME-ohjelman toimintalinjat:

- **Pk-yritysten rahoitusmahdollisuuksien parantaminen**
  - The Loan Guarantee Facility (LGF)
    - lainoja ja rahoitusta pk-yrityksille (erityisesti yritykset, joilla ei muuten olisi mahdollisuutta saada lainarahoitusta).
    - Euroopan investointirahasto (EIF) etsii parhaillaan kansallisia välittäjäorganisaatioita (jäsenmaiden pankkeja ja rahoituslaitoksia), joiden kautta rahoitusta kanavoidaan pk-yrityksille
    - Euroopan investointirahasto toimii lainan takaajana
  - The Equity Facility for Growth (EFG)
    - kasvavien ja erityisesti kansainvälistymään pyrkivien pk-yritysten toiminnan rahoittaminen.
    - Euroopan investointirahasto (EIF) etsii parhaillaan kansallisia välittäjäorganisaatioita (riskirahoitusta tarjoavia rahastoja), joiden kautta rahoitusta kanavoidaan yrityksille
- **Pk-yritysten markkinoille pääsyn parantaminen**
  - COSME-ohjelman kautta rahoitetaan seuraavien yritystukiverkostojen toimintaa, jotka avustavat pk-yrityksiä kansainväliseen liiketoimintaan liittyvissä asioissa:
  - [Enterprise Europe Network](#) -verkosto, jolla on asiantuntijoita yli 50 maassa ympäri maailman ja joka tarjoaa maksuttomia kansainvälistymispalveluita pk-yrityksille:
    - yleistä kansainvälistymis- ja lakineuvontaa
    - seminaareja ajankohtaisista kansainvälistymiseen liittyvistä aiheista
    - tukea sopivan EU-rahoitusohjelman etsimiseen
    - palveluita kansainvälisen yhteistyökumppanin hakuun
    - palautekanavan EU-komissiolle pk-yrityksen kohtaamista sisämarkkinaongelmista
  - China, Latin America ja South-East Asia [IPR SME Helpdeskit](#), jotka avustavat eurooppalaisia pk-yrityksiä IPR-asioihin liittyvissä kysymyksissä kyseisissä kohdemaissa.
  - [EU-Japan Centre for Industrial Cooperation](#)
  - [Your Europe Business](#) –portaalin rahoittaminen
  - [SME Internationalization](#) –portaalin rahoittaminen
- **Yrittäjyyden tukeminen**
  - mm. koulutus, mentorointi, ohjaus ja tuki uusille yrittäjille ja yrittäjyyttä harkitseville. Tukea mm. nuorten, ikääntyvien ja naisyrittäjien toimintaan (mm. Erasmus for Young Entrepreneurs ja European Network of Mentors for Women Entrepreneurs).
- **Pk-yritysten toimintaolosuhteiden parantaminen**
  - esim. keventämällä hallinnollisia muodollisuuksia ja sääntelyä ja jakamalla toimivia käytäntöjä. Rahoitetaan esim. toimivien käytäntöjen kehittämiseen ja jakamiseen liittyviä toimia.
  - klustereihin liittyvät toimenpiteet ja kansainvälinen klusteriyhteistyö

Avoimia hakuja:

<https://ec.europa.eu/easme/en/cosme>

Lisätietoa:

[COSME-ohjelma Euroopan komission sivuilla](#)

## **COST - tutkimusryhmien eurooppalainen yhteistyö (European Cooperation in Science and Technology)**

COST-ohjelman avulla pyritään verkottamaan eri tieteenalojen toimijoita Euroopassa. Tavoitteena on tukea erityisesti nuorten tutkijoiden ja uusien tutkimusryhmien verkostomaista yhteistyötä uusilla tieteen ja teknologian osa-alueilla Euroopassa.

Ohjelma tarjoaa yhteistyön johtamisen kokous- ja sihteeristöpalveluja, korvaa kokousten osallistumiskuluja, rahoittaa nuorten tutkijoiden lyhytaikaisia vierailuja sekä tukee yhteisten tutkimustulosten julkistamista. Tutkijayhteisöt voivat valmistella COST-toimien avulla eurooppalaisia konsortioita esimerkiksi Horisontti 2020 -projekteihin.

COST-toimia voidaan käynnistää tutkijoiden esittämistä aiheista kaikilta tieteen ja teknologian aihealueilla. Toimissa korostetaan poikkitieteellisyyttä ja verkostoitumista. Hankkeet ovat yleensä kestoaltaan noin neljä vuotta. Vaikka toiminta on Eurooppa-keskeistä, verkostoihin otetaan tutkimusryhmiä kaikkialta maailmasta. Hankkeissa tulee olla osallistujia vähintään viidestä COST-toiminnan jäsenmaasta (Euroopan unionin jäsenmaat, Bosnia-Hertsegovina, Islanti, Makedonia, Norja, Serbia, Sveitsi ja Turkki sekä Israel liitännäismaana).

Osallistumalla COST-toimiin saa viimeisintä tietoa omalta tutkimusalalta. COST on hyvä keino uusien tutkimusyhteyksien muodostamiseen ja jo toimivien kontaktien tiivistämiseen. Useat EU:n tutkimuksen puiteohjelmien hankkeiden konsortiot ovat muodostuneet COST-yhteistyön pohjalta.

Kaksivaiheisella valintamenettelyllä käynnistetään vuosittain noin 80 nelivuotista COST-hanketta. Hanke-ehdotuksia arvioidaan kahdesti vuodessa. COST-toimet rahoitetaan Horisontti 2020-ohjelmasta. COST-ohjelma ei rahoita tutkimusta. COST-toimiin osallistuvilla tutkimusryhmillä tulee olla kansallinen rahoitus omalle tutkimukselleen.

Toimintaa ohjaavat COST-ohjelmaan liittyneiden maiden edustajat. Euroopan tiedesäätiön (ESF) alainen COST-toimisto avustaa hankkeiden hallinnoinnissa. Suomen COST-edustaja on Tekes.

### **Suomen kansallinen COST-yhdyshenkilö ja Suomen CSO-edustaja**

Johtava asiantuntija Juha Vaajoensuu

Tekes

puh. 029 50 55898

[juha.vaajoensuu@tekes.fi](mailto:juha.vaajoensuu@tekes.fi)

### **Suomen CSO-edustaja**

Yksikön johtaja Arja Kallio

Suomen Akatemia

puh. 029 53 35037

[arja.kallio@aka.fi](mailto:arja.kallio@aka.fi)

### **Lisätietoa:**

[COST-ohjelman kotisivut](#)

[COST-ohjelma Tekesin sivuilla](#)

## Erasmus vaihto-ohjelma yrittäjille (Erasmus for Young Entrepreneurs)

Erasmus nuorille yrittäjille on rajat ylittävä eurooppalainen vaihto-ohjelma, joka antaa uusille yrittäjille tai yrittäjiksi haluaville mahdollisuuden oppia kokeneilta pienyrittäjiltä muissa yrittäjävaihto-ohjelmaan osallistuvissa maissa. Kokemuksia ja liiketoimintaideoita vaihdetaan viettämällä aikaa kokeneen yrittäjän kanssa 1-6 kuukautta, jolloin uusi yrittäjä pystyy hankkimaan pienyrityksen hoitamiseen tarvittavia tietoja ja taitoja. Oleskelu kohdemaassa on osittain Euroopan unionin rahoittama. Esim. Tanskassa työskentelyyn pk-yrittäjällä on mahdollisuus saada 1100 €/kuukaudessa mm. matka- ja asumiskustannuksia varten. Yrittäjävaihto-ohjelmaan voi ilmoittautua sekä aloitteleva yrittäjä että kokenut pienyrittäjä eli ns. isäntäyrittäjä. Ohjelma voi tarjota vahvaa lisäarvoa sekä aloittelevalle että kokeneelle yrittäjälle.

**Uusi tai aloitteleva yrittäjä** hyötyy työssäoppimisesta pienessä tai keskisuudessa yrityksessä toisessa yrittäjävaihto-ohjelmaan osallistuvassa maassa. Näin yritystoiminnan onnistunut aloittaminen helpottuu ja uuden yrityksen toiminta vahvistuu. Aloitteleva yrittäjä voi myös hyötyä pääsystä uusille markkina-alueille, kansainvälisestä yhteistyöstä sekä mahdollisuuksista yhteistyöhön kansainvälisten liikekumppanien kanssa. Aloittelevaksi yritykseksi katsotaan yrittäjä, joka on päättänyt perustaa oman yrityksen tai on käynnistänyt oman yrityksen enintään kolme vuotta sitten.

**Isäntäyrittäjä eli kokenut yrittäjä** saa liiketoimintaansa tuoreita ajatuksia ja näkökulmia innostuneelta uudelta yrittäjältä. Uudella yrittäjällä saattaa olla erikoistaitoja tai -tietoa alueelta, jota isäntäyrittäjä ei itse hallitse yhtä hyvin, jolloin uuden yrittäjän tiedot täydentävät isäntäyrittäjän tietoja ja osaamista. Useimmat isäntäyrittäjät ovat pitäneet kokemuksesta niin paljon, että päättävät toimia isäntänä myös uudestaan. Kokeneen yrittäjän tulee joko omistaa EU:ssa toimiva pk-yritys tai johtaa sitä.

Yhteistyöstä hyötyvät molemmat osapuolet tutustumalla uusiin markkinoihin tai liikekumppaneihin Euroopassa sekä eri tapoihin harjoittaa yritystoimintaa. Pitkällä aikavälillä molemmat osapuolet hyötyvät laajoista verkostointimahdollisuuksista ja voivat halutessaan jatkaa yhteistyötä kenties pidempänä liikekumppanuutena (esim. yhteisyritykset, alihankintatoiminta, hankkija-toimittaja-suhde jne.). Erasmus nuorille yrittäjille -ohjelman tavoitteena on edistää yrittäjyyttä ja kilpailukykyä, kansainvälistymistä ja kasvua pk-yrityksissä.

EU-maissa on yli 100 välittäjäorganisaatiota, jotka avustavat sopivan partnerin löytämisessä toisesta maasta. Suomessa on tällä hetkellä yksi [välittäjäorganisaatio](#), jonka kautta voi hakea ohjelmaan mukaan.

### **Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy**

Sammonkatu 12  
50130 Mikkelä

#### **Yhteyshenkilö:**

Heli Hirvonen  
Tel.+358 440 361 619  
[heli.hirvonen@mikseimikkeli.fi](mailto:heli.hirvonen@mikseimikkeli.fi)

#### **Lisätietoa:**

<http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php>

## Erasmus+ -ohjelma

Erasmus+ on Euroopan unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelma, joka rahoittaa toimialoilla tehtävää eurooppalaista yhteistyötä. Ohjelman tavoitteena on koulutuksen ja nuorisotyön kehittäminen sekä nuorten koulutustason, taitojen ja työllisyysmahdollisuuksien parantaminen.

Ohjelmassa ovat mukana EU-maat, Norja, Islanti, Liechtenstein, Turkki ja Makedonia. Osaan toiminnoista voi osallistua myös EU:n naapuruusmaita ja muita maita eri puolilta maailmaa.

Erasmus+ -ohjelma kattaa vuodet 2014–2020. Tänä aikana yli 4 miljoonaa nuorta, opiskelijaa ja aikuista voi kouluttautua, opiskella, harjoitella tai työskennellä vapaaehtoisena ulkomailla ohjelman tuella. Lisäksi yli 125 000 oppilaitosta ja organisaatiota voi tehdä yhteistyötä kansainvälisten kumppaniensa kanssa. Erasmus+ -ohjelma tukee myös urheilu- ja liikunta-alalla toimivien organisaatioiden eurooppalaista yhteistyötä.

Ohjelman budjetti on 14,7 miljardia euroa.

Erasmus+ yhdistää aiemmat EU-ohjelmat (mm. Elinikäisen oppimisen ohjelma, nuorisotoimintaohjelma Youth in Action) ja jatkaa niiden toimintaa.

### Ohjelmassa myönnetään tukea kolmentyyppisiin avaintoimiin:

**Oppimiseen liittyvä liikkuvuus**, josta rahoitetaan mm.

- opiskelijoiden ja nuorten liikkuvuutta ammatillisessa koulutuksessa, korkeakoulutuksessa ja nuorisotoimialalla
- henkilöstön (esim. opettajat, kouluttajat ja nuorisotyöntekijät) liikkuvuutta kaikilla koulutussektoreilla ja nuorisotoimialalla.

**Yhteistyöhankkeet**, josta rahoitetaan mm.

- strategisia kumppanuushankkeita
- tietoyhteenliittymiä (korkeakoulusektori) ja alakohtaisia osaamisyhteenliittymiä (ammatillinen koulutus).

**Toimintapolitiikan uudistaminen**, josta rahoitetaan mm.

- nuorten ja päättäjien välistä vuoropuhelua
- viranomaistason yhteistyötä
- eurooppalaisia verkostoja ja työkaluja.

Suomessa valtaosaa ohjelman toiminnoista hallinnoi Opetushallitus. Lisäksi ohjelmaan kuuluu Euroopan tasolla toteutettavia toimintoja kuten korkeakoulujen ja yritysten yhteiset Knowledge Alliance - ja ammatilliselle koulutukselle suunnatut Sector Skills Alliance –verkostohankkeet; Capacity Building - hankkeet, jotka keskittyvät kolmansien maiden kanssa tehtäviin yhteistyö- ja liikkuvuustoimiin sekä yhteiset maisteriohjelmat, joita hallinnoi keskitetysti koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirasto (EACEA) Brysselissä.

### Erasmus+ -ohjelma on suunnattu kuudelle eri sektorille:

- [Yleissivistävälle koulutukselle](#)
- [Ammatilliselle koulutukselle](#)
- [Korkeakoulutukselle](#)
- [Aikuiskoulutukselle](#)
- [Nuorisotoimialalle](#)
- [Liikunnalle ja urheilulle](#)

### Hankerahoitusta henkilöstön kehittämiseen

Erasmus+ ammatilliselle koulutukselle on tarkoitettu ammatillisen perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämiseen. Yritys voi kehittää liiketoimintaansa parantamalla henkilöstön ammatillista osaamista kansainvälisessä ympäristössä. Hankerahoitusta voivat hakea niin julkiset kuin yksityiset yritykset EU:n

Erasmus+ ammatilliselle koulutukselle ohjelman toiminnoissa.

Yritykset voivat hakea hankerahoitusta itse, mutta voivat kansainvälistyä myös yhteistyössä jonkin oppilaitoksen tai aikuiskoulutusorganisaation kanssa. Kun yritys ei itse hae rahoitusta, on se kumppanina hankkeessa, jota hakee esimerkiksi ammatillinen oppilaitos. Myös eri alojen etujärjestöt ovat lähteneet hankkeisiin ja yritykset niiden mukana.

Lisäksi yritys voi kansainvälistyä **oppisopimusyhteistyössä**. Oppisopimustoimistot järjestävät oppisopimusopiskelijoiden liikkuvuusjaksoja, joiden kautta yritykset lähettävät omia oppijoitaan toisiin yrityksiin ulkomailla.

Lisätietoa Opetushallituksen asiantuntijoilta:

[http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus/korkeakoulutukselle/ota\\_yhteytta](http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmusplus/korkeakoulutukselle/ota_yhteytta)

[Opetushallitus](#)

[ERASMUS+ -verkkosivut](#)

[ERASMUS+ Sport- verkkosivut](#)

## Euroopan rakennerahastot 2014 – 2020 (EAKR ja ESR)

**Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelma** on valtakunnallinen ohjelma, joka sisältää sekä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) toimenpiteet. Ohjelmaa toteutetaan kaikkialla Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Suomen rakennerahasto-ohjelmassa on viisi toimintalinjaa, joilla tuetaan erityisesti työllistymistä ja pk-yritysten kilpailukykyä. Läpileikkaavana teemana on vähähiilisen talouden edistäminen. Rakennerahasto-ohjelma toteuttaa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita. Toimintalinjat ovat:

1. Pk-yritysten kilpailukyky (EAKR)
2. Uuden tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR)
3. Työllisyyden ja työvoiman liikkuvuus (ESR)
4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen (ESR)
5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta (ESR)

Ohjelman toimilla tavoitellaan:

- uuden liiketoiminnan syntyä,
- yritysten kasvua ja kansainvälistymistä,
- innovaatio- ja osaamispohjan laajentamista,
- uusiutuvan energian laajempaa hyödyntämistä,
- energia- ja materiaalitehokkuuden lisäämistä,
- nuorten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä,
- työn tuottavuuden ja työhyvinvoinnin kasvua,
- koulutuksen ja koulutuspalveluiden parantumista sekä
- syrjäytymisen torjuntaa.

Rakennerahasto-ohjelman EU-rahoitus kaudelle 2014–2020 on lähes 1,3 miljardia euroa. Kansallisen vastinrahoituksen (50%) kanssa julkista rahoitusta on käytössä noin 2,6 miljardia euroa.

Tietoa rahoituksen hakemisesta saa rakennerahastotukea myöntäviltä viranomaisilta eli ELY-keskuksilta, maakuntien liitoilta, Tekesiltä ja sosiaali- ja terveysministeriöltä.

Tietoa hakemisesta, haun aikatauluista ja painotuksista, valintakriteereistä sekä hankevalinnoista löytyy [www.rakennerahastot.fi](http://www.rakennerahastot.fi) -verkkopalvelusta.

## Eurostars

Eurostars-ohjelma tukee tutkimusta tekeviä pk-yrityksiä rahoittamalla niiden markkinasuuntautunutta, ylikansallista tutkimusta. Ohjelmasta rahoitetaan pk-yrityksiä, jotka investoivat vähintään 10 % liikevaihdostaan tai kokoaikavastaavistaan tutkimus- ja kehitystoimintaan. Osallistujia Eurostars-projekteissa tulee olla vähintään kahdesta Eurostars-ohjelmassa mukana olevasta maasta. Eurostars-ohjelmaan voi hakea rahoitusta miltä tahansa sektorilta.

Kaikkien projektiin osallistuvien toimijoiden rahoituksen varmistuttua projektit käynnistyvät nopeasti. Projektit ovat enintään kolmivuotisia, ja tulosten odotetaan olevan markkinoilla parissa vuodessa projektin päätyttyä. Lähellä markkinoita toimivissa Eurostars-projekteissa pk-yritykset kehittävät tuotteita, prosesseja ja palveluja yhdessä tai yhteistyössä tutkimusorganisaatioiden ja/tai suurten yritysten kanssa. Eurostars-ohjelmaan osallistumisen myötä tuloksista syntyy nopeutetusti yritysten liiketoimintaa.

Eurostars-ohjelmaa toteutetaan hyödyntämällä erityistä täytäntöönpanorakennetta, Eurekan sihteeristöä, joka vastaa ehdotuspyyntöjen organisoinnista, tukikelpoisuuskriteereiden, vertaisarviointien ja hankevalinnan tarkistamisesta, hankkeiden seurannasta ja unionin rahoitusosuuden kohdentamisesta.

Eurostars-projekteja rahoittavat kansalliset rahoitusorganisaatiot 861 miljoonalla eurolla ja Euroopan Unioni 287 miljoonalla – yhteensä 1,14 miljardilla eurolla seitsemän vuoden aikana. Tekes rahoittaa projektien suomalaisia osallistujia yhteensä viidellä miljoonalla eurolla vuodessa. Projektien tulee täyttää Tekesin rahoituskriteerit. Eurostars-projekteissa pk-yritysten hankkeiden rahoitus on enintään 65 prosenttia avustusta hyväksytyistä kustannuksista. Yritykset voivat lähettää hakemuksia Eurostars-ohjelmaan miltä tahansa aihealueelta milloin tahansa vuoteen 2020 asti.

### Yhteyshenkilöt

#### **Tom Warras**

Kansallinen EUREKA-projektikoordinaattori (NPC)  
Asiantuntija  
Tekes  
p. 029 50 55839  
[tom.warras@tekes.fi](mailto:tom.warras@tekes.fi)

#### **Matti Evola**

Asiantuntija  
Tekes  
p. 029 50 55835  
[matti.evola@tekes.fi](mailto:matti.evola@tekes.fi)

#### **Lisätietoa:**

[Eurostars Tekesin sivuilla](#)  
[Eurostars-nettisivut](#)



## Horisontti 2020 -ohjelma

Horisontti 2020 -ohjelmasta rahoitetaan vuosina 2014–2020 yhteensä 70,2 miljardilla eurolla eurooppalaisia tutkimus- ja innovointihankkeita, jotka toteutetaan pääsääntöisesti kansainvälisenä yhteistyönä. Ohjelmassa painotetaan entistä enemmän innovaatioita sekä ratkaisuja suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Komission tavoitteena on luoda Horisontti 2020 -ohjelman avulla Eurooppaan kasvua ja uusia työpaikkoja sekä parantaa eurooppalaisten yritysten asemaa globaalissa kilpailussa.

Horisontti 2020 -rahoitusohjelmaa hallinnoidaan Brysselissä. Hanke-ehdotukset lähetetään suoraan Euroopan komissioon, joka huolehtii ulkopuolisen arvioinnin järjestämisestä ja koko rahoituksen hallinnoinnista.

### **Edellytykset**

Hankeidean pitäisi perustua hakijan omiin tavoitteisiin ja tarpeisiin, joilla on kansainvälinen ulottuvuus. Toteutuessaan hankkeella on eurooppalaista lisäarvoa ja vaikuttavuutta. Hankkeen uutuusarvo on EU:n tutkimusohjelmissa tärkeää, ja erityisesti ERC-hankkeissa se on määrävä tekijä.

### **Osallistujat**

Muutamissa hankemuodoissa, esimerkiksi ERC:ssä tai pk-instrumentissa, hakijana voi olla yksi osallistuja. Pääsääntöisesti vähimmäisvaatimus on kuitenkin kolme osallistujaa kolmesta eri jäsen- tai liittännäisvaltiosta. Käytännössä konsortiossa on yleensä enemmän partnereita. Osallistujana on yleensä organisaatio, mutta myös yksittäinen henkilö voi hakea puiteohjelmarahoitusta. Puiteohjelmaan osallistuvat yliopistot, tutkimuslaitokset, suuret ja pienet yritykset sekä kolmannen sektorin toimijat. Hankkeissa haetaan vahvasti vaikuttavuutta, joten loppukäyttäjät ja muut hyödyntäjät ovat tärkeässä roolissa konsortioissa.

### **Rahoitukset periaatteet**

- Komissio rahoittaa osan hankkeen kustannuksista
- Vain hyväksyttävistä kustannuksista voi raportoida
- Kustannusten perustana kansalliset kirjanpitokäytännöt
- Rahoitus on kilpailtua avoimien julkisten hakujen kautta

### **Komissio korvaa:**

- 100 % välittömistä kustannuksista + 25 % välillisistä kustannuksista
- markkinoita lähellä olevissa hankkeissa avustus on 70 % välittömistä kustannuksista + 25 % välillisistä kustannuksista (Huom. voittoa tavoittelemattomille 100 % + 25 %)

### **Määritelmät:**

- Välittömät (suorat) kustannukset ovat suoraan tutkimuksesta aiheutuvia kuluja (esimerkiksi työ, laitteet ja matkat).
- Välilliset (yleiskustannukset) kustannukset ovat toiminnan tukirakenteista aiheutuvia kuluja. Yleiskustannuksia ovat esimerkiksi hallinto, sihteeripalvelut, rakennuksen hoito, toimistotarvikkeet, siivous, posti, puhelin, lämmitys, sähkö, terveyspalvelut, työpaikkakoulutus ja vakuutukset.

### **Hankkeen budjetointi:**

- Budjetin on oltava oikeassa suhteessa tehtävän työn määrään
- Työohjelmassa ilmoitetaan usein suuntaa antava tavoitehaarukka komission rahoitusosuudelle
- Hankkeen koordinaattori neuvottelee budjetin muiden partnereiden kanssa ja laittaa sen sähköiseen hakemusjärjestelmään
- Vaikka hallintokustannuksille ei olekaan kattoa, on niiden hyvä olla realistisia ja perusteltuja

### **Aikataulu**

Hankeidea on sovitettava komission aikatauluhin, sillä hakemuksen voi lähettää vain hakuajaksi. Komissio julkaisee kaksivuotisia työohjelmia, joissa kerrotaan hakujen aiheet, aikataulut ja ehdot. Kaikki avoinna olevat haut löytyvät [osallistujaportalista](#).

### **Hankkeen hyödyt**

Vaikka rahoitus onkin keskeinen syy osallistua, puiteohjelma tarjoaa paljon muutakin. Osallistuja pääsee tekemään mielenkiintoista yhteistyötä huippuosajien kanssa uusille markkinoille, luomaan standardeja tai kehittämään liiketoimintaideaa.

Puiteohjelmat ovat laajoja ja monivuotisia kokonaisuuksia, joiden avulla Euroopan unioni tukee ja kehittää tärkeinä pitämiään aiheita. Puiteohjelmien sisällöstä, toteutuksesta ja rahoituksesta päätetään monivuotisissa neuvotteluissa, joihin osallistuvat Euroopan komissio, Euroopan parlamentti sekä unionin jäsenvaltiot.

## **Horisontti 2020 -ohjelma jakautuu kolmeen pilariin ja niiden alaohjelmiin:**

### **1. Pilari: Huipputason tiede**

- 1.1. Euroopan tutkimusneuvosto (ERC)
- 1.2. Tulevat ja kehittyvät teknologiat (FET)
- 1.3. Marie Skłodowska-Curie (MSCA) -toimet
- 1.4. Tutkimusinfrastruktuuri

### **2. Pilari: Teollisuuden johtoasema**

- 2.1. Johtoasema mahdollistavilla ja teollisuusteknologioilla
  - 2.1.1. Tieto- ja viestintäteknologiat
  - 2.1.2. Nanoteknologiat
  - 2.1.3. Kehittyneet materiaalit
  - 2.1.4. Bioteknologia
  - 2.1.5. Kehittynyt valmistus ja prosessointi
  - 2.1.6. Avaruus
- 2.2. Riskirahoituksen saatavuus: laina & pääoma
- 2.3. Innovointi pk-yrityksissä

### **3. Pilari: Yhteiskunnalliset haasteet**

- 3.1. Terveys, väestönmuutos ja hyvinvointi
- 3.2. Elintarviketurva, kestävä maatalous, merien ja merenkulun sekä sisävesien tutkimus ja biotalous
- 3.3. Turvallinen, puhdas ja tehokas energia
- 3.4. Älykäs, ympäristöystävällinen ja yhdentynyt liikenne
- 3.5. Ilmastotoimet, ympäristö, resurssitehokkuus ja raaka-aineet
- 3.6. Eurooppa muuttuvassa maailmassa: Osallistavat, innovatiiviset ja pohtivat yhteiskunnat
- 3.7. Turvalliset yhteiskunnat: Euroopan ja sen kansalaisten vapauden ja turvallisuuden suojeleminen

### **Pilareiden ulkopuoliset toimet:**

1. Tiede yhteiskunnan osana ja yhteiskunnan hyväksi
2. Euratom
3. Euroopan innovaatio ja teknologiainstituutti (EIT)

### **1. Pilari: Huipputason tiede**

Huipputason tiede -pilarissa rakennetaan pitkän aikavälin osaamista ja keskitytään seuraavan sukupolven tieteeseen, teknologiaan ja innovaatioihin. Koska tutkimusaiheet ovat tutkijoiden itsensä valittavissa, on Euroopan tiedeyhteisöllä tärkeä asema ohjelmassa noudatettavien tutkimuslinjausten määrittelyssä.

#### **1.1. Euroopan tutkimusneuvosto (ERC)**

European Research Council (ERC) myöntää rahoitusta huippututkijoille ja heidän tutkimusryhmilleen uraauurtavaan tutkimukseen. Tavoitteena on lujittaa eurooppalaisen tutkimuksen osaamista, dynaamisuutta ja luovuutta. Rahoitus on suunnattu eri vaiheessa uraansa oleville tutkijoille ilman ikä- tai kansalaisuusrajoitetta. Tutkimustyö on tehtävä EU:n jäsenmaassa tai puiteohjelman liitännäismaassa (ns. Associated Country). Tutkimusaiheita ei ole määritelty etukäteen.

#### **1.2. Tulevat ja kehittyvät teknologiat (FET)**

Rahoittamalla täysin uusia ideoita komissio pyrkii parantamaan Euroopan kykyä tuottaa mullistavia ja jopa tutkimusparadigmoja muuttavia innovaatioita. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan eri tieteenalojen ja teknologioiden sekä taiteiden ja humanististen tieteiden välistä yhteistyötä.

### 1.3. Marie Skłodowska-Curie (MSCA) –toimet (tutkijoiden liikkuvuus)

Marie Skłodowska-Curie –rahoitus tarjoaa tutkijoille mahdollisuuden työskennellä kotimaansa tai oman sektorinsa ulkopuolella. Vastaanottavat organisaatiot saavat näin käyttöönsä huippuosaajan EU:n rahoituksella.

### 1.4. Tutkimusinfrastruktuuri

Laadukkaat tutkimusinfrastruktuurit ovat edellytys huipputason tieteen ja tutkimuksen tekemiselle. EU:n rahoituksen tavoitteena on tukea korkeatasoista tutkimusta ja lisätä rajojen ja sektoreiden välistä tutkimusyhteistyötä.

## 2. Pilari: Teollisuuden johtoasema

Horisontti 2020:n toisen pilarin tavoitteena on parantaa eurooppalaisten yritysten asemaa globaalissa kilpailussa tukemalla uusien teknologioiden ja innovaatioiden kehitystä ja käyttöönottoa. Samalla unionista pyritään tekemään houkuttelevampi kohde tutkimukseen ja innovointiin kohdistuville investoinneille.

Kansainväliseen kasvuyrittäjyyteen sekä huomispäivän teknologioihin ja innovaatioihin pyritään kolmella tavoitteella:

### 2.1. Johtoasema mahdollistavilla ja teollisuusteknologioilla

Tarkoituksena on tukea yritysten ja teollisuuden kykyä kehittää ja ottaa käyttöön uusia teknologioita, tuotteita ja palveluja. Rahoitus tullaan kohdistamaan tieto- ja viestintäteknologialle, nanoteknologialle, kehittyneille materiaaleille, bioteknologialle, kehittyneille valmistus- ja prosessointimenetelmille ja avaruusteknologialle.

#### 2.1.1. Tieto- ja viestintäteknologian alalla rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:

- **Komponenttien ja järjestelmien uusi sukupolvi:** kehittyneiden, sulautettujen sekä energia- ja resurssitehokkaiden komponenttien ja järjestelmien tekninen suunnittelu
- **Seuraavan sukupolven tietotekniikka:** kehittyneet tietojenkäsittelyjärjestelmät ja -teknologiat, myös pilvipalvelut
- **Tulevaisuuden internet:** infrastruktuurit, teknologiat ja palvelut
- **Sisältöteknologiat ja tiedonhallinta:** digitaalisia sisältöjä ja luovuutta palveleva tieto- ja viestintäteknikka
- **Kehittyneet rajapinnat ja robotit:** robotiikka ja älytilat
- **Mikro- ja nanoelektroniikka ja fotonikka:** mikro- ja nanoelektroniikkaan ja fotonikkaan liittyvät keskeiset mahdollistavat teknologiat.

#### 2.1.2. Nanoteknologian alalla rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:

##### Seuraavan sukupolven nanomateriaalien, nanolaitteiden ja nanojärjestelmien kehittäminen

Tavoitteena ovat perustavalla tavalla uudet tuotteet, jotka mahdollistavat kestävätkä ratkaisut useilla eri aloilla.

##### Nanoteknologian turvallisen ja kestävätkä kehittämisen ja soveltamisen varmistaminen

Tavoitteena on tieteellisen tietämyksen edistäminen nanoteknologian ja nanojärjestelmien mahdollisista terveys- ja ympäristövaikutuksista, ja välineiden tarjoaminen riskinarviointiin ja -hallintaan koko elinkaaren aikana, mukaan lukien standardointikysymykset.

##### Nanoteknologian yhteiskunnallisen ulottuvuuden kehittäminen

Tavoitteena on nanoteknologian hallinta yhteiskunnan ja ympäristön hyödyksi, mukaan lukien viestintästrategiat yhteiskunnallisen osallistumisen varmistamiseksi.

##### Nanomateriaalien, -komponenttien ja -järjestelmien tehokas ja kestävä synteesi ja valmistus

Keskitytään uusiin toimintoihin, uusien ja olemassa olevien prosessien älykkääseen integrointiin, mukaan lukien teknologioiden konvergenssi kuten nanobioteknologia, sekä prosessien laajentamiseen siten, että saavutetaan tuotteiden suuritarkkuuksine, laajan mittakaavan tuotanto ja monikäyttöiset laitokset, joilla varmistetaan tietämyksen tehokas muuntaminen teollisiksi innovaatioiksi.

## **Kapasiteettia lisäävien tekniikoiden, mittausmenetelmien ja laitteiden kehittäminen ja standardointi**

Kehitetään teknologioita, jotka tukevat turvallisten monimutkaisten nanomateriaalien ja nanojärjestelmien markkinoille tuloa.

### **2.1.3. Kehittyneiden materiaalien tutkimuksen ja kehittämisen alalla rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:**

#### **Monialainen ja mahdollistava materiaalitekhnologia**

Räätälöityjen materiaalien, toiminnallisten materiaalien, monitoimimateriaalien, joilla on suurempi osaamissisältö, uusia toiminnallisia ominaisuuksia ja entistä parempi suorituskyky, ja rakennemateriaalien tutkiminen kaikkien teollisuudenalojen innovointia varten, mukaanlukien luovat alat.

#### **Materiaalien kehittäminen ja muuntaminen**

Tutkimus ja kehittäminen, jolla varmistetaan tehokas, turvallinen ja kestävä kehitys ja tuotantomittakaavan laajentaminen tulevien suunnitteluun perustuvien tuotteiden teollisen valmistuksen mahdollistamiseksi, jotta päästäisiin jätteettömään materiaalien hallintaan Euroopassa.

#### **Materiaalien komponenttien hallinta**

Uusien ja innovatiivisten tekniikoiden ja järjestelmien tutkiminen ja kehittäminen

#### **Kestävän, resurssitehokkaan ja vähäpäästöisen teollisuuden materiaalit**

Energian käyttöä vähentävien ja vähähiilistä tuotantoa helpottavien uusien tuotteiden ja sovellusten, liiketoimintamallien ja vastuullisen kuluttajakäyttäytymisen kehittäminen.

#### **Euroopan kulttuuriperinnön säilyttäminen ja paras mahdollinen käyttö**

Toisiaan lähentyvien teknologioiden suunnittelu ja kehittäminen uusien liiketoimintamahdollisuuksien luomiseksi, mukaan lukien sellaisten materiaalien säilyttäminen, joilla on historiallista tai kulttuurista arvoa.

#### **Metrologia, karakterisointi, standardointi ja laadunvalvonta**

Erilaisten tekniikoiden, kuten karakterisoinnin, ainetta rikkomattoman arvioinnin ja suorituskyvyn ennakoivan mallintamisen edistäminen materiaalitieteen ja -tekniikan kehittämiseksi ja vaikutuksen edistämiseksi.

#### **Materiaalien käytön optimointi**

Tutkimus ja innovointi vaihtoehtojen löytämiseksi materiaalien käytölle, myös raaka-aineita koskevan haasteen ratkaisemisen edistämiseksi, ja innovatiivisten liiketoimintamallien selvittämiseksi.

### **2.1.4. Bioteknologia**

Tavoitteena on kehittää kilpailukykyisiä, kestäviä ja innovatiivisia teollisuustuotteita ja -prosesseja sekä toimia innovoinnin vauhdittajana maataloudessa, metsätaloudessa, elintarvikealalla, kemianteollisuudessa, terveydenhuollossa ja tietopohjaisessa bionaloudessa.

#### **Rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:**

#### **Huipputason bioteknologian edistäminen tulevana innovoinnin vauhdittajana**

Tavoitteena on nousevien teknologian alojen kehittäminen, jotka tarjoavat suuria mahdollisuuksia täysin uudenslaisiin sovelluksiin. Tällaisia aloja ovat muun muassa synteettinen biologia ja bioinformatiikka. Edellisiin aloihin liittyen tulevassa työohjelmassa tulee olemaan hakuaiheita liittyen uusien tuotteiden ja prosessien tuottoon organismien avulla sekä biologisen datan hyödyntämiseen.

#### **Bioteknologiapohjaiset teollisuusprosessit**

Tavoitteena on teollisen bioteknologian ja teollisen mittakaavan bioprosessisuunnittelun kehittäminen kilpailukykyisiä tuotteita ja prosesseja varten (esim. kemikaalit, energia, elintarvikkeiden jalostus, ympäristön puhdistustoimet). Työohjelmassa tulee olemaan hakuaiheita liittyen biokatalyyysin, biokemiallisen jatkoprosessin sekä mikrobiologisten kasvualueiden kehittämisen.

### **Innovatiiviset ja kilpailukykyiset alustateknologiat**

Tavoitteena on alustateknologioiden (esim. genomiikka, metagenomiikka) kehittäminen erilaisiin biotekniikan sovelluksiin. Työohjelmassa tulee olemaan hakuaihe liittyen ”omics”-teknologioihin joiden tarkoituksena on lisätä ymmärrystä molekyyli-tason prosesseja nukleiinihappotasolla.

#### **2.1.5. Kehittynyt valmistus ja prosessointi**

**Rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:**

##### **Tulevaisuuden tehtaiden teknologiat**

Edistetään kestäväää teollisuuskasvua Euroopassa helpottamalla strategista siirtymistä kustannusperusteisesta valmistuksesta lähestymistapaan, joka perustuu suuren lisäarvon tuotteiden luomiseen ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntävään älykkääseen ja suuren suorituskyvyn omaavaan valmistukseen integroidussa järjestelmässä.

##### **Energiatehokkaat rakennukset ja järjestelmät mahdollistavat teknologiat**

Vähennetään energiankulutusta ja hiilidioksidipäästöjä kehittämällä ja ottamalla käyttöön kestäviä rakennusteknologioita ja -järjestelmiä.

##### **Energiaintensiivisen prosessiteollisuuden kestävä, resurssitehokkaat ja vähähiiliset teknologiat**

Parannetaan prosessiteollisuuden kilpailukykyä kasvattamalla huomattavasti sen resurssi- ja energiatehokkuutta ja vähentämällä tällaisen teollisen toiminnan ympäristövaikutuksia koko arvoketjussa, ja edistetään vähähiilisen teknologian käyttöönottoa.

##### **Uudet kestäväät liiketoimintamallit**

Johdetaan toimintamalleja ja menetelmiä räätälöidyissä lähestymistavoissa käytettäviä mukautuvia, osaamisintensiivisiä liiketoimintamalleja varten.

#### **2.1.6. Avaruus**

**Rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:**

##### **Euroopan avaruussektorin kilpailukykyyn ja innovatiivisuuden vahvistaminen**

Tavoitteena on avaruusteollisuuden kehittäminen yhdessä maailmanluokan avaruusalan tutkimusyhteisön kanssa. Tavoitteena on synnyttää innovaatioita, joilla on laajaa käyttöä, esimerkiksi ympäristön kaukohavainnointi ja satelliittipaikannus.

##### **Avaruusteknologian kehittäminen**

Kehitettäviä teknologioita ovat mm: rakettitekniikka, satelliittien suojaaminen avaruusromulta, avaruussää, satelliittinavigointi ja kaukohavainnointi.

##### **Satelliittien keräämien tietojen käyttö**

Eurooppalaisten satelliittien keräämien tietojen käyttöä halutaan lisätä huomattavasti. Tämä vaatii kehitystoimia tietojen käsittelyyn, tallentamiseen, validointiin, standardointiin ja saatavuuteen.

##### **Maailmanlaajuisien kumppanuuksien tukeminen**

Avaruustutkimuksen suuret ohjelmat ovat luonteeltaan maailmanlaajuisia. Tämä koskee niin avaruustiedettä, miehitettyjä avaruuslentoja, kuin avaruusvalvontajärjestelmää (Space Situational Awareness, SSA), jossa seurataan mm. auringon aikaansaamia radiohäiriöitä, avaruusromua ja maan läheltä lentävien asteroideja. Huipputaso avaruusteknologiaa kehitetään useasti kansainvälisten kumppanuuksien puitteissa, jonka takia eurooppalaisen tutkimuksen ja teollisuuden halutaan osallistuvan tällaisiin kumppanuuksiin.

## **2.2. Riskirahoituksen saatavuus: laina & pääoma**

Innovatiiviset pk-yritykset kohtaavat jatkuvasti haasteita t&k-toimiensa ja kasvun rahoittamisessa. Näiden haasteiden helpottamiseksi Euroopan komissio on panostanut yhteistyössä eri osapuolien (mm. Euroopan Investointipankki EIB, Euroopan investointirahasto EIF ja jäsenvaltiot) kanssa sellaisen pk-

yritysten rahoitusjärjestelyjä edistävän tukijärjestelmän rakentamiseen, jonka avulla pankit ja pääomasijoittajat rohkaistuvat riskinottoon tässä kohderyhmässä.

### 2.3. Innovointi pk-yrityksissä

Pk-yrityksillä on Horisontti 2020 –ohjelmassa aivan erityinen rooli tulevaisuuden työllisyyden ja talouden kasvun vetureina. Pk-yritykset voivat osallistua yhteistyöprojekteihin yhdessä kumppanien kanssa, tai hakea rahoitusta uuden pk-yrityksille suunnatun instrumentin kautta. (ks. *Horisontti 2020 –ohjelman pk-instrumentti*).

## 3. Pilari: Yhteiskunnalliset haasteet

Euroopalla on lähivuosina edessään suuria yhteiskunnallisia haasteita, joiden ratkaisemisessa Horisontti 2020 -ohjelmalla on keskeinen osa. Erityisesti loppukäyttäjien ja hyödyntäjien odotetaan osallistuvan näihin toimiin.

Horisontti 2020 -ohjelmassa nimetyt suuret yhteiskunnalliset haasteet noudattavat Eurooppa 2020 -strategian linjauksia:

### 3.1. Terveys, väestönmuutos ja hyvinvointi

Tavoitteena on parantaa kaikkien kansalaisten elinikäistä terveyttä ja hyvinvointia. Sairauksien ja toimintarajoitteisuuden nykyistä tehokkaampi ennaltaehkäisy, hoito ja hallinta ovat välttämättömiä terveyden- ja sosiaalihuoltojärjestelmän alati kasvavien kustannusten hillitsemiseksi. Korkeamman elinajanodotteen vuoksi Euroopan ikä- ja väestörakenne muuttuu. Siksi kaikkien kansalaisten elinikäistä terveyttä, aktiivista ikääntymistä ja hyvinvointia edistävä tutkimus on kulmakivi yhteiskuntien onnistuneessa mukauttamisessa väestörakenteen muutokseen.

#### Rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:

- terveyden taustatekijöiden ymmärtäminen (mukaan lukien ravitsemus, liikunta, ympäristöön liittyvät, sosioekonomiset sekä työhön ja ilmastoon liittyvät tekijät), terveyden edistämisen ja tautien ehkäisemisen tehostaminen;
- tautien ymmärtäminen ja diagnostiikan ja prognostiikan parantaminen; tehokkaiden ehkäisy- ja seulontaohjelmien kehittäminen ja tautialtiuden arvioimisen parantaminen;
- tartuntatautien seurannan ja niihin varautumisen parantaminen;
- parempien ehkäisevien ja terapeuttisten rokotteiden kehittäminen;
- in silico -lääketieteen käyttö taudinhallinnan ja ennakoitavuuden parantamisessa;
- regeneratiivisen hoidon kehittäminen sairauksien hoitamiseksi;
- tietämyksen siirtäminen kliiniseen käytäntöön ja laajennuskelpoisiksi innovaatioiksi;
- terveyteen liittyvän tiedon parantaminen ja terveystietojen parempi hyödyntäminen;
- aktiivinen ikääntyminen, itsenäinen, sekä viestintä- ja tietotekniikka-avusteinen asuminen;
- ihmisten valistaminen ja heidän omavoimistamisensa terveyden itsehoitoon;
- terveys- ja sosiaalihuollon tarjoamien yhdistettyjen hoitopalveluiden lisääminen;
- politiikan määrittelyä ja sääntelytarpeita tukevien tieteellisten välineiden ja menetelmien parantaminen;
- terveydenhuollon tehokkuuden ja toimivuuden optimoiminen ja eriarvoisuuden vähentäminen näyttöön perustuvalla päätöksenteolla ja parhaiden käytäntöjen jakamisella sekä innovatiivisilla tekniikoilla ja lähestymistavoilla.

### 3.2. Elintarviketurva, kestävä maa- ja metsätalous, merien ja merenkulun sekä sisävesien tutkimus ja biotalous

#### Rahoitettavaa toimintaa:

#### Kestävä ja turvallinen elintarviketeollisuus

Elintarvikealan yleistä kilpailukykyä pyritään kasvattamaan. Tavoitteena on luoda ratkaisuja turvallisten, terveellisten ja kohtuuhintaisten elintarvikkeiden tuottamiseksi kaikille. Lisäksi tavoitellaan tietoon

perustuvia kuluttajavalintoja ja ruokavaliionnovaatioita terveyden parantamiseksi. Hankkeissa edistetään elintarvikkeiden ja rehun kestävämpää jalostusta, jakelua ja kulutusta. Elintarvikkeiden jalostusmenetelmissä pyritään käyttämään vähemmän resursseja ja tuottamaan vähemmän sivutuotteita, jätteitä ja kasvihuonekaasuja.

### **Merten potentiaalın hyödyntäminen**

Tavoitteena on hallita elollisia vesiluonnonvaroja Euroopan valtameristä, meristä ja sisävesistä saatavan sosiaalisen ja taloudellisen hyödyn maksimoimiseksi. Monialainen meri- ja merenkulkualan tieteellinen ja teknologinen tietämys otetaan huomioon merien ja sisävesien potentiaalın hyödyntämiseksi. Tavoitteena on "sinisen" kasvun vauhdittaminen ympäristöä suojellen ja ilmastonmuutokseen sopeutuen. Kasvavia aloja ovat sininen bioteknologia, syvän meren mineraalit ja merten uusiutuva energia.

### **Innovatiivinen ja kestävä biotalous, biopohjainen teollisuus sekä maa- ja metsätalous**

Tavoitteena on edistää vähähiilistä, resurssitehokasta ja kilpailukykyistä eurooppalaista biopohjaista teollisuutta. Toimissa keskitytään tietoperustaisen biotalouden edistämiseen muuttamalla tavanomaiset teollisuusprosessit ja -tuotteet biopohjaisiksi resurssi- ja energiatehokkaiksi prosesseiksi ja tuotteiksi. Hankkeissa kehitetään esimerkiksi biojalostamoja, joissa optimoidaan alkutuotannosta saatavan biomassan, biojätteen ja biopohjaisen teollisuuden sivutuotteiden käyttö. Uusia markkinoita pyritään avaamaan kehittämällä standardointi- ja sertifiointijärjestelmiä sekä tukemalla demonstrointi- ja kenttäkoetointia. Tavoitteena on luoda kestävämpi ja tuottavampi maa- ja metsätalous, mukaan lukien kotieläinjalostus. Toiminnassa pyritään resurssitehokkuuteen, vähempään jätteiden määrään ja sosiaalisiin innovaatioihin maaseudulla. Lisäksi kehitetään palveluita, toimintamalleja ja politiikkaa elinkelpoisten maaseutuelinkeinojen kehittämiseksi ja kestävään kulutukseen kannustamiseksi.

Metsätaloudessa tavoitteena on tuottaa kestävästi biotuotteita ja ekosysteemipalveluja huomioiden metsätalouden taloudelliset, ekologiset ja sosiaaliset näkökohdat. Funktionaalisten kasvien vaikutus terveyteen ja hyvinvointiin sekä puutarhoiden ja metsien hyödyntäminen kaupunkien vihertämisessä otetaan huomioon.

## **3.3. Turvallinen, puhdas ja tehokas energia**

### **Rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:**

#### **Energiankulutuksen vähentäminen ja hiilijalanjäljen pienentäminen älykkäällä ja kestäväällä käytöllä**

Tavoitteena on tutkia ja testata uusia konsepteja, ei-teknologisia ratkaisuja ja sellaisia tehokkaampia, yhteiskunnallisesti hyväksyttäviä ja kohtuuhintaisia, älytoimintoja sisältäviä teknologiakomponentteja ja -järjestelmiä, jotka mahdollistavat reaaliaikaisen energianhallinnan uusissa ja olemassa olevissa päästöttömissä rakennuksissa, kaupungeissa ja alueilla, uusiutuviin energialähteisiin perustuvan lämmityksen ja jäädytyksen, erittäin tehokkaat teollisuustoiminnot sekä energiatehokkuusratkaisujen laajamittaisen käyttöönoton yrityksissä, kotitalouksissa, yhteisöissä ja kaupungeissa.

#### **Vähähiilistä sähköä kilpailukykyisellä hinnalla**

Tavoitteena on tutkia, kehittää ja testata sellaisia innovatiivisia uusiutuvia energialähteitä, tehokkaita ja joustavia fossiilisia polttoaineita käyttäviä voimalaitoksia ja hiilidioksidin talteenotto- ja varastointi- tai hiilidioksidin uudelleenkäyttöteknologioita, jotka tarjoavat mittakaavaltaan suurempia, kustannuksiltaan edullisempia ja ympäristön kannalta turvallisempia teknologioita, joiden muuntohyötysuhde on korkeampi ja jotka ovat paremmin saatavilla erilaisilla markkinoilla ja erilaisissa toimintaympäristöissä.

#### **Vaihtoehtoiset polttoaineet ja liikuteltavat energianlähteet**

Tavoitteena on tutkia, kehittää ja testata teknologioita ja arvoketjuja, joilla voidaan tehdä bioenergiasta kilpailukykyisempää ja kestävämpää sähkön ja lämmön tuotannon, pinta-, meri- ja lentoliikenteen osalta, lyhentää vedyn ja polttokennojen markkinoille saattamiseen tarvittavaa aikaa ja kehittää kypsään vaiheeseen uusia vaihtoehtoja, joilla on potentiaalia pitkällä aikavälillä.

#### **Euroopan yhteinen älykäs sähköverkko**

Tavoitteena on tutkia, kehittää ja testata uusia älykkäitä energiaverkkoteknologioita, järjestelmiä ja markkinamalleja, joiden avulla voidaan suunnitella, seurata, valvoa ja käyttää turvallisesti yhteentoimivia

verkkoja avoimilla, hiilettömällä, ilmastonmuutokseen sopeutuvilla ja kilpailluilla markkinoilla tavanomaisissa olosuhteissa ja hätätilanteissa.

#### **Uusi osaaminen ja uudet teknologiat**

Tavoitteena on tutkia monialaisesti puhtaita, turvallisia ja kestäviä energiateknologioita, toteuttaa yleiseurooppalaisia tutkimusohjelmia ja luoda maailmanluokan infrastruktuureja.

#### **Vankka päätöksenteko ja yleisön osallistaminen**

Tavoitteena on kehittää välineitä, menetelmiä, malleja ja skenaarioita poliittisen päätöksenteon tueksi. Muun muassa käyttäjien osallistumiseen sekä ympäristövaikutusten ja kestävyysarviointiin liittyvillä toimilla parannetaan energiaan liittyvien sosioekonomisten kehityssuuntien mahdollisimman laajaa ymmärrystä.

#### **Energiainnovaatioiden markkinoille saattaminen**

Tavoitteena on edistää soveltavaa innovointia ja standardeja, joilla pyritään helpottamaan energiateknologioiden ja -palvelujen markkinoille saattamista, poistamaan ei-teknologisia esteitä ja nopeuttamaan unionin energiapolitiikan kustannustehokasta täytäntöönpanoa. Tavoitteena on edistää myös olemassa olevien teknologioiden älykästä ja kestävästä käytöstä edistävään innovointiin.

### **3.4. Älykäs, ympäristöystävällinen ja yhdentynyt liikenne**

#### **Rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:**

##### **Ympäristöystävällisempi liikenne**

Tavoitteena on fossiilisten polttoaineiden kulutuksen ja päästöjen vähentäminen sekä tehokkuuden parantaminen mm. seuraavin keinoin:

- uuden sukupolven puhtaiden (sähkö-, vety- ja muiden lähes päästöttömien) ajoneuvojen ja niiden vaatiman infrastruktuurin kehittäminen ja käyttöönoton nopeuttaminen,
- vaihtoehtoisten polttoaineiden kehittäminen,
- infrastruktuurien tehostaminen ja kehittäminen älykkäiden liikennejärjestelmien ja avulla,
- tehokkaiden ja älykkäiden logistiikkajärjestelmien kehittäminen,
- julkisen ja moottorittoman liikenteen käytön lisääminen etenkin kaupunkialueilla liikennesuunnittelun kautta.

##### **Ruuhkien vähentäminen ja turvallisuuden parantaminen**

Pyrkimyksenä on vähentää ruuhkia parantamalla eri kuljetusmuotojen yhteensopivuutta älykkäiden suunnittelu- ja hallintaratkaisujen avulla. Lisäksi kehitetään uusia ja älykkäitä järjestelmiä onnettomuuksien ja turvallisuusuhkien vähentämiseksi.

##### **Euroopan liikennealan kilpailukyvyyn turvaaminen**

Toimissa keskitytään uuden sukupolven lento-, vesi- ja maaliikennevälineiden kehittämiseen, innovatiivisten järjestelmien ja laitteistojen kestävä valmistuksen varmistamiseen ja pohjan rakentamiseen tuleville liikennevälineille kehittämällä uudenlaisia teknologioita, konsepteja ja malleja, älykkäitä valvontajärjestelmiä ja yhteentoimivia standardeja, tehokkaita tuotantoprosesseja, innovatiivisia palveluja ja sertifiointimenettelyjä, lyhentämällä kehitysaikoja ja alentamalla elinkaarikustannuksia vaarantamatta toiminnan turvallisuutta ja turvatoimia.

##### **Sosioekonominen tutkimus**

Toimissa keskitytään parantamaan ymmärrystä liikenteeseen liittyvistä sosioekonomisista vaikutuksista, kehityssuunnista ja näkymistä, myös tulevan kysynnän kehityksestä, ja antamaan poliittisille päättäjille näyttöön perustuvia tietoja ja analyysseja.

### **3.5. Ilmastotoimet, ympäristö, resurssitehokkuus ja raaka-aineet**

#### **Rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:**

##### **Ilmastonmuutoksen torjuminen ja siihen sopeutuminen**

Tavoitteena on kehittää ja arvioida innovatiivisia, kustannustehokkaita sekä kestäviä sopeutumis- ja lieventämistoimenpiteitä, jotka koskevat kasviuonepäästöjä ja joissa keskitytään erilaisiin vihreisiin ratkaisuihin. Toimissa keskitytään ilmastonmuutoksen tuntemuksen parantamiseen ja luotettavien



ilmastoennusteiden tekemiseen, vaikutusten ja haavoittuvien kohteiden arvioimiseen sekä innovatiivisten ja kustannustehokkaiden sopeutumis- ja riskinvälttämisen- ja hallinnointitoimenpiteiden kehittämiseen.

### **Kestävä luonnonvarojen ja ekosysteemien hallinta**

Tavoitteena on antaa tietoa ja välineitä sellaista luonnonvarojen hoitoa ja suojelua varten, jolla saavutetaan kestävä tasapaino rajallisten luonnonvarojen sekä yhteiskunnan ja talouden nykyisten ja tulevien tarpeiden välille. Toimissa keskitytään tiedon lisäämiseen biologisesta monimuotoisuudesta ja ekosysteemien toiminnasta, niiden vuorovaikutuksesta yhteiskunnallisten järjestelmien kanssa sekä niiden asemasta talouden ja ihmisten hyvinvoinnin ylläpidossa. Lisäksi keskitytään tiedon ja välineiden tarjoamiseen tehokasta päätöksentekoa varten.

### **Muiden kuin energia- ja maatalousraaka-aineiden kestävä saannin varmistaminen**

Tavoitteena on lisätä raaka-aineita koskevaa tietämyspohjaa ja kehittää innovatiivisia ratkaisuja raaka-aineiden kustannustehokasta ja ympäristöystävällistä etsintää, talteenottoa, jalostusta, uudelleenkäyttöä, kierrätystä ja hyödyntämistä varten. Toimissa keskitytään raaka-aineiden saatavuutta koskevan tietämyspohjan parantamiseen, raaka-aineiden kestävien toimitusten ja käytön edistämiseen, vaihtoehtojen löytämiseen kriittisille raaka-aineille, sekä yhteiskunnallisen tietoisuuden ja raaka-aineita koskevan osaamisen lisäämiseen.

### **Siirtyminen vihreään talouteen ja yhteiskuntaan ekoinnovoinnin avulla**

Tavoitteena on edistää kaikenlaista ekoinnovointia, joka mahdollistaa siirtymisen vihreään talouteen. Toimissa keskitytään ekoinnovatiivisten teknologioiden, prosessien, palvelujen ja tuotteiden parantamiseen sekä tutkimukseen, jolla etsitään keinoja vähentää raaka-aineiden määriä tuotannossa ja kulutuksessa. Lisäksi edesautetaan ekoinnovaatioiden markkinoille saattamista ja replikoinnin edistämistä kiinnittäen erityistä huomiota pk-yrityksiin.

### **Globaalien ympäristön havainnointi- ja tietojärjestelmien kehittäminen**

Tavoitteena on varmistaa näiden haasteiden käsittelyssä tarvittavien pitkän aikavälin tietojen saanti. Toimissa keskitytään maapallon havainnoinnin ja seurannan valmiuksiin, teknologioihin ja tietoinfrastruktuureihin, jotka voivat jatkuvasti antaa ajantasaisia ja tarkkoja tietoja ja ennusteita. Toimissa edistetään vapaita, avoimia ja rajoittamattomia mahdollisuuksia käyttää yhteen toimivia tietoja. Toimilla autetaan määrittelemään Euroopan maanseurantaohjelman (GMES) tulevia operatiivisia toimia ja tehostamaan GMES -tietojen käyttöä tutkimustoimissa.

### **Kulttuuriperinnön säilyttäminen**

Tavoitteena on tutkia strategioita, menetelmiä ja välineitä, joita tarvitaan dynaamisen ja kestävä kulttuuriperinnön säilyttämiseksi Euroopassa ilmastonmuutoksen aikakaudella. Kulttuuriperinnön tutkimuksen edellyttämä monitieteinen lähestymistapa lisää historiallisen aineiston ymmärrystä. Toimissa keskitytään määrittämään sopeutumistasoja havainnoinnin, seurannan ja mallintamisen avulla sekä luomaan parempi ymmärrys siitä, miten yhteisöt kokevat ilmastonmuutoksen ja reagoivat siihen sekä seismisiin ja vulkaanisiin vaaroihin.

## **3.6. Eurooppa muuttuvassa maailmassa: Osallistavat, innovatiiviset ja pohtivat yhteiskunnat**

Tavoitteena on edistää parempaa ymmärtämystä Euroopasta, tarjota ratkaisuja ja tukea osallistavia, innovatiivisia ja pohtivia eurooppalaisia yhteiskuntia niiden kohdatessa ennennäkemättömiä muutoksia ja lisääntyvää maailmanlaajuista keskinäistä riippuvuutta.

### **Rahoitetaan tutkimusta, joka tukee seuraavia tavoitteita:**

#### **Osallistavat yhteiskunnat**

- älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun edistämisen mekanismit;
- luotettavat organisaatiot, käytännöt, palvelut ja politiikat, joita tarvitaan mukautumiskykyisten, osallistavien, osallistuvien, avointen ja luovien yhteiskuntien rakentamiseen Euroopassa ottaen erityisesti huomioon muuttoliike, kotoutuminen ja väestörakenteen muutos;
- Euroopan asema maailmanlaajuisena toimijana erityisesti ihmisoikeuksien ja maailmanlaajuisen oikeuden alalla;
- prosessit ja käytännöt tutkimuksen ja innovoinnin välisen kuilun kaventamiseksi Euroopassa;
- kestävien ja osallistavien ympäristöjen edistäminen innovatiivisella alue- ja kaupunkisuunnittelulla sekä -arkkitehtuurilla.

### **Innovatiiviset yhteiskunnat**

- tietopohjan vahvistaminen ja innovaatiunionin ja eurooppalaisen tutkimusalueen tukeminen;
- uusien innovoinnin muotojen tutkiminen, erityisinä painopisteinä sosiaalinen innovointi ja luovuus, sekä sen ymmärtäminen, miten kaikki innovoinnin muodot kehittyvät, menestyvät tai epäonnistuvat;
- kaikkien sukupolvien innovatiivisen, luovan ja tuottavan potentiaalin hyödyntäminen;
- yhteiskunnan osallisuuden varmistaminen tutkimuksessa ja innovoinnissa;
- johdonmukaisen ja tehokkaan yhteistyön edistäminen kolmansien maiden kanssa.

### **Pohtivat yhteiskunnat - kulttuuriperintö ja eurooppalainen identiteetti**

- Euroopan kulttuuriperinnön, muistin, identiteetin, kotoutumisen ja kulttuurien vuorovaikutuksen ja siirtämisen tutkiminen, mukaan lukien niiden ilmentymät kulttuuri- ja tiedekokoelmissa, arkistoissa ja museoissa, jotta nykypäivää valaistaisiin ja ymmärrettäisiin menneisyyden monipuolisemmilla tulkinnoilla;
- Euroopan maiden ja alueiden historian, kirjallisuuden, taiteen, filosofian ja uskontojen tutkiminen, ja sen tutkiminen, miten ne ovat luoneet pohjaa nykyiselle Euroopan monimuotoisuudelle;
- tutkimus Euroopan roolista maailmassa, keskinäisistä vaikutuksista ja yhteyksistä maailman uskontojen välillä ja siitä, miltä Euroopan kulttuurit näyttävät Euroopan ulkopuolelta tarkasteltuina.

## **3.7. Turvalliset yhteiskunnat: Euroopan ja sen kansalaisten vapauden ja turvallisuuden suojeleminen**

Turvallisuuden ja vapauden takaaminen sekä luottamus niin demokraattisiin instituutioihin kuin muihin kansalaisiin ovat Euroopan vakauden edellytys. Monenlaisten turvallisuushkien kohtaamiseksi Euroopan unionin tulisi kehittää uusia ratkaisuja, ennakoitavilaineitä ja osaamista. Yhteentoimivat järjestelmät tehostavat kriisien ja katastrofien parempaa hallintaa.

### **Rahoitetaan erityisesti seuraavia toimia:**

- rikollisuuden, laittoman kaupan ja terrorismin torjunta, mukaan lukien terrorismiin liittyvien ajatusten ja uskomusten ymmärtäminen ja torjunta;
- kriittisten infrastruktuurien, toimitusketjujen ja liikennemuotojen sietokyvyn suojaaminen ja parantaminen;
- turvallisuuden parantaminen rajavalvonnan avulla;
- tietoverkkojen turvallisuuden parantaminen;
- Euroopan selviytymiskyvyn parantamien kriiseissä ja katastrofeissa;
- yksityisyyden ja vapauden turvaaminen, myös Internetissä, ja kaikkien turvallisuus-, riski- ja hallintoalojen yhteiskunnallisen, oikeudellisen ja eettisen ymmärtämyksen parantaminen;
- standardoinnin ja järjestelmien yhteen toimivuuden parantaminen, myös hätätapauksia varten.

### **Pilareiden ulkopuoliset toimet:**

#### **1. Tiede yhteiskunnan osana ja yhteiskunnan hyväksi**

Tiede yhteiskunnan kanssa ja yhteiskunnan hyväksi (Science with and for Society) -ohjelma pyrkii kaventamaan tieteen ammattilaisten ja suuren yleisön välistä kiihua sekä edistämään kiinnostusta tieteelliseen kulttuuriin. Osa aloitteista pyrkii siksi herättämään nuorten uteliaisuuden tiedettä kohtaan ja tehostamaan tiedeopetusta kaikilla tasoilla.

#### **Tavoitteet:**

Muun muassa uusiin teknologioihin liittyvistä kiistanalaisia kysymyksistä on syytä käydä yhteiskunnallista keskustelua, jotta voidaan tehdä järkeviä valintoja ja päätöksiä. Tiedettä yhteiskunnan kanssa ja yhteiskunnan hyväksi -aihealueen aloitteet tukevat eurooppalaisen innovaatiojärjestelmän vahvistamista ja parantamista.

Erityishuomiota kiinnitetään tiedemaailman, poliittisten päätöksentekijöiden, yritysten, julkisten organisaatioiden ja järjestöjen sekä suuren yleisön välisen yhteistyön parantamiseen. Aloitteilla edistetään eurooppalaista vastuullista tutkimus- ja innovointitoimintaa (Responsible Research and Innovation, RRI).

Sukupuoliulottuvuuden ja eettisten kysymysten huomioon ottamista tutkimuksessa ja innovoinnissa

jatketaan. Kannustamalla nuoria tiedealoille ja kehittämällä tiedekasvatusmenetelmiä tuetaan pidemmällä aikavälillä myös teollisuuden tarpeita. Ohjelman aloitteilla tuetaan myös tiedon avointa saatavuutta Euroopassa.

## 2. Euratom

Euratomin tutkimus- ja koulutusohjelma (2014–2018) koskee ydinenergiaan (fuusio ja fissio) ja säteilysuojeluun liittyviä tutkimustoimia.

### Euratom-ohjelma:

- tukee ydinjärjestelmien turvallista käyttöä
- edistää ratkaisujen kehittämistä lopullisen ydinjätteen huoltoa varten
- tukee ydinalan osaamisen kehittämistä ja ylläpitämistä unionin tasolla
- edistää säteilysuojelua
- etenee kohti fuusion energialähdekäytön demonstrointia hyödyntämällä nykyisiä ja tulevia fuusiolaitteita
- luo perustan tuleville fuusiovoimalaitoksille
- varmistaa yleiseurooppalaisesti merkittävien tutkimusinfrastruktuurien käytön

## 3. Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (EIT)

Vuonna 2008 toimintansa aloittaneen Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (European Innovation and Technology Institute) EIT:n tavoitteena on edistää Euroopan kestävästä talouskasvusta ja kilpailukykyä. Instituutin rakenne on suunniteltu madaltamaan koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin välisiä raja-aitoja, jotta osaaminen ja tieto voivat siirtyä nopeasti ja tehokkaasti ilman maantieteellisiä rajoja. EIT:n keskeisimpiä toimijoita ovat yliopistot, tutkimuslaitokset ja yritykset.

Rahoituksensa instituutti hankkii eri lähteistä, joihin kuuluvat EU, jäsenvaltiot, osallistujaorganisaatiot sekä mahdollisesti riskirahoittajat. EU:n suora rahoitus EIT:lle vuosina 2008–2013 on 309 miljoonaa euroa.

### Toiminnan ytimenä KIC

EIT:n toiminta alkoi kolmen osaamis- ja innovaatioyhteisön eli KICin (Knowledge and Innovation Communities) voimin vuonna 2010. KIC-yhteisöjä edustavat niiden toiminnan kannalta merkittävimmät eurooppalaiset yliopistot, tutkimuslaitokset ja yritykset. Kullakin yhteisöllä on toimipisteitä eri puolilla Eurooppaa (Co-location centre).

Ensimmäiset KIC-yhteisöt vastaavat kolmeen strategiseen haasteeseen: ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen, uusiutuvaan energiaan sekä tulevaisuuden tieto- ja viestintäyhteiskuntaan. Valitut KIC-yhteisöt saavat EIT-rahoitusta seitsemän vuoden ajalle.

Komissio ehdottaa, että EIT käynnistäisi seuraavat viisi KIC-yhteisöä kolmessa aallossa.

### Vuonna 2014 perustetut KICit

- **Innovaatiot terveellistä elämää ja aktiivista ikääntymistä varten**
  - kaikkien ikäryhmien elämänlaadun parantaminen
- **Raaka-aineet**
  - raaka-aineiden tutkimus, prosessointi, kierrätys ja korvaaminen ympäristöystävällisesti

### Vuonna 2016 perustetut KICit


- **Lisäarvoa tuottava teollisuus (Added value manufacturing)**
  - ympäristöystävällisten ja kilpailukykyisten valmistusprosessien kehittäminen
- **Food4future**
  - kestävä kehityksen elintarviketuotantoketju, "from farm to fork"

### Vuonna 2018 perustettavat KICit

- **Liikkumismuodot kaupungeissa (Urban mobility)**
  - ympäristöystävällisten, turvallisten, monipuolisten ja kehittyneiden liikkumismuotojen kehittäminen ja hankkiminen kaupunkeihin

### Lisätietoa:

Tekesissä toimiva EU:n tutkimus- ja innovaatio-ohjelmat EUTI on Horisontti 2020 -ohjelman kansallinen yhteystoimisto Suomessa. EUTI julkaisee uutiskirjeitä sekä järjestää tilaisuuksia ja koulutuksia.



Jokaisella Horisontti 2020 -ohjelman osiolla on oma kansallinen yhteyshenkilö (NCP, National Contact Point), joka neuvoo sisältöön liittyvissä kysymyksissä.

[Horisontti 2020 –ohjelma Tekesin sivuilla](#)

[Horisontti 2020 –ohjelma komission sivuilla](#)

## Horisontti 2020 – Fast Track to Innovation

Horisontti 2020-ohjelma sisältää Fast Track to Innovation –rahoitusinstrumentin (FTI), jonka pilotti aloittaa toimintansa vuonna 2015. Budjetti on yhteensä 200 M€ vuosille 2015-2016 eli 100 M€/vuosi. Rahoitusinstrumentin tavoitteena on nopeuttaa idean kehittymistä markkinakelpoiseksi tuotteeksi, kasvattaa yksityisen sektorin tutkimus- ja innovaatioinvestointeja ja lisätä teollisuuden ja pk-yritysten osallistumista Horisontti 2020-hankkeisiin.

Fast Track to Innovatio –rahoitusinstrumentti tarjoaa hyvät mahdollisuudet kaikenlaisille innovaatioimijoille tehdä monitieteellistä ja monialaista yhteistyötä, koska hakemukset voivat olla miltä tahansa tekniikan tai sovelluksen alalta.

FTI-haut ovat jatkuvasti avoimia ja vuoden aikana on kolme cut off-päivämäärää, jolloin määräaikaan jätetyt hakemukset arvioidaan. Ensimmäinen haku avautuu 6.1.2015. Cut off-päivät ovat 29.4.2015, 1.9.2015 ja 1.12.2015. Seuraavien vuosien päivämäärät julkaistaan myöhemmin.

FTI –hankkeessa on oltava mukana yhteensä 3-5 organisaatiota vähintään kolmesta eri jäsenvaltiosta. Teollisuuden merkittävä osallistuminen FTI -toimiin on välttämätöntä, jotta nopea, eli kolmen vuoden sisään projektin käynnistymisestä markkinoille saattaminen voidaan taata.

Hakemuksessa on oltava liiketoimintasuunnitelmaa, joka keskittyy erityisesti mahdollisimman laajan vaikuttavuuden saavuttamiseen. FTI-pilotissa pyritään siihen, että hakuajan päättymisen ja rahoituksen myöntämisen välinen aika olisi korkeintaan kuusi kuukautta. EU-rahoituksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista on 70% (100% ei-kaupallisille toimijoille). EU-rahoitusosuuden odotetaan olevan 1-2 miljoonaa euroa per hanke ja poikkeuksellisissa tapauksissa enintään 3 M€ hankkeita voidaan harkita.

### Lisätietoa:

[Tekesin sivut](#)

[Komission infopäivä FTI-instrumentista](#)

[Komission esitys FTI-instrumentista](#)

[EU:n parlamentin esitys FTI-instrumentista](#)

## Horisontti 2020 – Innovaatiopalkinnot

Avoimien kilpailujen kautta myönnettävien Innovaatiopalkintojen on tarkoitus toimia innoittajana eurooppalaisten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseksi (mm. ilmastonmuutos, energiaturvallisuus, kansanterveys, väestön ikääntyminen jne.).

Tavoite on määritelty ja asetettu valmiiksi, ja tavoitteen saavuttamiseksi haetaan innovatiivista ja tehokasta toteutustapaa. Ensimmäinen EU-palkinto myönnettiin Innovative Vaccine Technology -aiheesta maaliskuussa 2014.

Palkintoja myönnetään seuraavien haasteiden ratkaisijoille:

- Reducing the Mis-use of Antibiotics Prize
  - Palkinto 1 M€
  - Kilpailu auki v. 2015 alusta v. 2016 kesään asti
- Food-Scanner Prize
  - palkinto 1 M€
  - Kilpailu auki v. 2015 alusta v. 2016 kesään asti
- Reduction of Air Pollution Prize
  - Palkinto 3 M€
  - Kilpailu auki v. 2015 alusta v. 2018 loppuun asti
- Collaborative Sharing of Spectrum Prize
  - Palkinto 0,5 M€
  - Kilpailu auki vuoden 2015
- Breaking the optical transmission barriers Prize
  - Palkinto 0,5 M€
  - Kilpailu auki v. 2014 lopusta v. 2016 alkuun

Tarkempaa tietoa vuoden 2015 päivitetystä budjeteista sekä FTI -toimista ja palkinnoista [komission tiedotteessa](#)

**Lisätietoa:**  
[Tekesin sivut](#)

## Horisontti 2020 –ohjelman pk-instrumentti

Kaikki Horisontti 2020 -ohjelman haut ovat avoimia pk-yrityksille. Tämän lisäksi pk-yrityksille on ohjelmassa myös oma rahoitusinstrumentti tuotteen tai palvelun kaupallistamiseen. Kyseessä on markkinalähtöinen kolmivaiheinen instrumentti, jonka vaiheet ovat:

- Vaihe 1: Konsepti ja toteutettavuus (50.000 €, kesto n. 6 kk)
- Vaihe 2: Tutkimus ja kehitys, pilotointi, demonstrointi, markkinareplikointi (0,5-2,5 milj.€, kesto n.12-24 kk)
- Vaihe 3: Kaupallistaminen
  - hankkeet voivat käsittää tutkimus- ja kehitystyötä, demonstrointia tai esim. markkinapilotointia
  - projektien päätyttyä mahdollisuus hyödyntää Horisontti 2020 -ohjelman pääoma- ja lainainstrumentteja

Instrumentin avulla tuetaan innovatiivisia, kaikkien eri alojen pk-yrityksiä, joilla on suuri kasvu- ja kehityspotentiaali ja tahto kansainvälistyä. Jopa yksittäisiä yrityksiä voidaan tukea, tavoitteena tuotteiden tai palveluiden kaupallistaminen projektin tuloksena. Rahoitusta voi hakea Horisontin II. ja III. pilarin teemoihin liittyviin hankkeisiin (ks. Horisontti 2020 –ohjelman II. Pilari: Teollisuuden johtoasema ja III. Pilari: Yhteiskunnalliset haasteet). Jos hankkeessa tehdään tutkimusta, on tutkimuspalvelut mahdollista ulkoistaa.

Tukea tarjotaan yritykselle innovaatioketjun kolmessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa kartoitetaan edellytykset ja tehdään markkinatutkimusta sekä arvioidaan tuotteen/palvelun tekninen ja kaupallinen potentiaali. Ensimmäiseen vaiheeseen myönnetään EU-rahoitusta lump sum -muotoisena noin 50 000 euroa, ja hankkeen tulisi olla pituudeltaan noin kuusi kuukautta. Toisessa vaiheessa tuotetta/palvelua testataan, tavoitteena markkinoille päätyminen. Toisessa vaiheessa EU-rahoituksen osuus on 1 - 2,5 miljoonaa euroa, mutta enintään 70 % hankkeen kokonaiskuluista. Toisessa vaiheessa hankkeiden tulisi olla kestoaltaan 1-2 vuotta. Kaupallistamisvaiheeseen ei ole tarjolla suoraa rahoitusta vaan siihen on tarjolla tukipalveluita sekä matalan kynnyksen laina- ja pääomajärjestelyjä.

Kun pk-yritys on menestyksellisesti päässyt yhden vaiheen yli, se voi hakea rahoitusta seuraavaan vaiheeseen. Yrityksen on mahdollista hakea myös suoraan kakkosvaiheeseen, mutta tällöin yrityksellä on oltava valmiina selkeä ja tavoitteellinen toimintasuunnitelma.

Pk-instrumentissa on jatkuvasti auki oleva haku, jossa on neljä cut-off-päivää vuodessa. Hakemukset arvioidaan komissiossa välittömästi sitä mukaa kun niitä jätetään, ja rahoitettavat hankkeet valitaan heti cut off-päivien jälkeen.

### Lisätieto:

[Pk-instrumentti Tekesin verkkosivuilla](#)

[Pk-instrumentti Euroopan komission verkkosivuilla](#)

H2020 sekä pk-instrumenttihakemuksen kirjoittamiseen on löydettävissä konsultteja esim. seuraavien linkkien kautta.

[Facebook H2020 Hankevalmistelijat](#)

[LinkedIn Horisontti 2020](#)

[LinkedIn Horizon 2020](#)

Horisontti 2020 pk-instrumenttirahoitusta saaneet yritykset voivat hakea myös ns. **Mentorointi- ja coaching –lisäpalvelua**, jossa on kaksi vaihetta:

Vaihe 1: max 3 pv konsultointia (yritykselle maksutonta)

Vaihe 2: max 12 pv konsultointia (yritykselle maksutonta)

Mentorointi- ja coachingprosessissa yritystä tukee Suomessa Enterprise Europe Network-verkosto. Yhteyshenkilö: Olli Mankonen, Project Manager, Enterprise Europe Network, Turku Science Park Ltd +358 400 921 937, [olli.mankonen@turkusciencepark.com](mailto:olli.mankonen@turkusciencepark.com)

## Kansalaisten Eurooppa –ohjelma (The Europe for Citizens programme)

Kansalaisten Eurooppa (Europe for Citizens) –ohjelman avulla rahoitetaan hankkeita, jotka tukevat aktiivista kansalaisuutta ja rohkaisevat kansalaisia osallistumaan päätöksentekoon ja Euroopan unionin kehittämiseen.

Ohjelman **yleisenä tavoitteena** on parantaa kansalaisten tietämystä Euroopan unionista, sen historiasta ja monimuotoisuudesta sekä edistää Euroopan kansalaisuutta ja parantaa unionin tason kansalaisvaikuttamisen ja demokraattisen osallistumisen edellytyksiä.

Ohjelmalla on myös **erityistavoitteita**:

1. **tietoisuuden lisääminen unionin muistiperinnöstä**, yhteisestä historiasta ja yhteisistä arvoista sekä unionin päämääristä edistämällä kansalaiskeskustelua ja verkostoitumista
2. **demokraattiseen toimintaan osallistumisen ja kansalaisvaikuttamiseen kannustaminen** Euroopan unionin tasolla parantamalla kansalaisten ymmärrystä unionin politiikan laadintaprosessista ja lisäämällä mahdollisuuksia osallistua kansalaisyhteiskuntaan, kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen ja vapaaehtoistoimintaan unionin tasolla.

Kansalaisten Eurooppa -ohjelmalla on myös **vuosittain vaihtuvia painopisteitä** ja etusija annetaan hankkeille, joiden tavoite liittyy ohjelman vuotuisiin painopisteisiin. Painopisteet vuonna 2014 ovat seuraavat:

- **Eurooppalainen muistiperintö:** I maailmansodan alkamisesta 100 vuotta, Berliinin muurin murtumisen 25-vuotisjuhlavuosi ja Euroopan unionin itälaajentumisen 10-vuotisjuhlavuosi
- **Demokraattiseen toimintaan osallistuminen ja kansalaisvaikuttaminen:** Euroopan parlamentin vaalit 2014 ja kansalaisten osallistuminen Euroopan unionin demokraattiseen elämään.

Hankkeisiin voivat osallistua esim.

- paikalliset ja alueelliset viranomaiset
- ajatushautomot
- erilaiset järjestöt (esim. ammatti-, nuoriso-, liikunta ja kulttuurijärjestöt)
- koulutus- ja tutkimusjärjestöt

Rahoitusohjelman budjetti vuosille 2014-2020 on 186 miljoonaa euroa.

Lisätietoa:

[Opetushallitus](#)

[The Europe for Citizens –ohjelma Euroopan komission sivuilla](#)



## Kansanterveys kasvun tukena

Kansanterveys kasvun tukena –ohjelman avulla pyritään on parantamaan Euroopan unionin kansalaisten terveyttä tiivistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä.

Ohjelmalla on useita eri tavoitetta:

- Yhteisten työkalujen ja toimintatapojen kehittäminen EU-tasolla, mm. innovatiivisten ja kestävien terveydenhuoltojärjestelmien edistäminen
- Lääketieteellisen asiantuntemuksen ja tiedon saatavuuden lisääminen yli rajojen
- Kustannustehokkaiden tupakoinnin, alkoholin väärinkäytön, lihavuuden ja HIV/AIDSin ehkäisyyn liittyvien käytäntöjen kartoittaminen, levittäminen ja käyttöönoton edistäminen
- Rajat ylittäviin terveysuhkiin varautumiseen ja koordinointiin liittyvien yhteisten toimintatapojen kehittäminen

Kuluttaja-, terveys- ja elintarvikeasioiden toimeenpanovirasto (CHAFEA) järjestää vuosittain ehdotuspöytäkirjan. Rahoituksen myöntämisessä otetaan huomioon vain ehdotukset, jotka vastaavat suoraan vuotuisessa työohjelmassa vahvistettua aihetta ja kuvausta. Ehdotuksia, joissa käsitellään vain aihealuetta mutta jotka eivät vastaa tietyn toimen tarkkaa kuvausta, ei oteta huomioon rahoitusta myönnettäessä.

Hankkeilta edellytetään, että:

- ne tuottavat merkittävää lisäarvoa unionin tasolla
- niihin osallistuu vähintään kolme yhteistyökumppania (erillistä oikeushenkilöä) eri maista
- ne ovat innovatiivisia ja
- ne kestävät yleensä enintään kolme vuotta.

Osa EU:n kolmanteen terveysohjelmaan 2014–2020 perustuvasta rahoituksesta myönnetään hankeavustuksina. Avustuksia voidaan myöntää lainmukaisesti perustetuille organisaatioille, kuten julkisviranomaisille ja julkisen sektorin elimille, etenkin tutkimus- ja terveyslaitoksille, yliopistoille ja korkea-asteen koulutuslaitoksille sekä kansalaisjärjestöille. Ne voivat toimittaa hanke-ehdotuksen koordinaattorina tai osallistua hankkeeseen yhtenä edunsaajana.

Ohjelman budjetti on 449 miljoonaa euroa kaudelle 2014–2020.

### Lisätietoa:

[Ohjelman suomenkielinen tiivistelmä](#)

[Komission Health programme -sivut](#)

[Ohjelma-asetus](#)

[Työohjelma 2014 komission sivuilla](#)

### Sosiaali- ja terveysministeriö

Neuvotteleva virkamies Ralf Ekeboom p. +358 50 563 8346

## LIFE –ohjelma

Ympäristö- ja ilmastotoimien LIFE -ohjelmasta rahoitetaan luontoon ja biologiseen monimuotoisuuteen, ilmaan, ilmastoon, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, ympäristöasioiden hallintaan, ympäristöpolitiikkaan, tiedottamiseen ja hallintoon liittyviä hankkeita. LIFE-rahoitusohjelman budjetti on noin 3,4 miljardia euroa. Osa rahoituksesta tulee suoraan Euroopan komissiosta ja osa on kansallisesti koordinoitua.

LIFE on jatkoa kauden 2007-2013 LIFE+ -ohjelmalle. Uutta nykyisessä 2014-2020 LIFE-ohjelmassa on ilmastotoimille suunnatun alaohjelman perustaminen ja jäsenvaltioiden kanssa tarkemmin määritellyt painopisteet monivuotisissa työohjelmissa.

### Ympäristö -alaohjelmalla tuettavat toimet

- Ympäristö ja resurssitehokkuus  
Innovatiiviset toimet ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon parantamiseen, ympäristötavoitteiden integroiminen osaksi muita aloja.
- Luonnon monimuotoisuus  
Parhaiden käytäntöjen tukeminen ekosysteemipalveluiden parantamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseksi. Tavoitteena on tukea erityisesti Natura 2000 – alueita integroitujen hankkeiden muodossa.
- Ympäristöhallinto ja -tieto  
Tiedonjakamisen edistäminen, parhaiden käytäntöjen jakaminen, säännösten noudattamisen edistäminen, tiedotustilaisuuksien järjestäminen.

### Ilmasto -alaohjelmalla tuettavat toimet

- Ilmastonmuutoksen hillitseminen.
  - Prioriteettina kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen.
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen.
  - Ilmastonmuutoksen seurauksien sietokyvyn lisääminen.
- Ilmastohallinto ja -tieto.
  - Tietämyksen lisääminen, tiedottaminen, yhteistyö, ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista koskevien toimien levittäminen.

**LIFE Integroidut hankkeet (LIFE IP)** on uusi hankemuoto, jossa on mahdollisuus hakea rahoitusta laajemmassa mittakaavassa integroituihin projekteihin, ja jossa voidaan yhdistää myös muuta EU:n, kansallisen tai yksityisen tason rahoitusta.

### Life Integroidut (Life IP) hankkeiden ensimmäisessä haussa on neljä teemaa:

- Natura 2000 alueiden hoito
- Jätteiden hallinta
- Vesien hoito
- Ilmanlaatu

Vuosien 1992-2013 aikana LIFE-ohjelman avulla on rahoitettu yhteensä 125 projektia Suomessa. Projektien kokonaisbudjetti on ollut yhteensä 208 milj.€, josta 92 milj.€ on rahoitettu Euroopan Unionin LIFE-rahoitusohjelman avulla. <http://ec.europa.eu/environment/life/countries/finland.html>

### Lisätietoa:

#### Ympäristöministeriö

Neuvotteleva virkamies Pekka Harju-Autti, puh. 029 525 0339, [pekka.harju-autti@ym.fi](mailto:pekka.harju-autti@ym.fi)

Neuvotteleva virkamies Pirkko Heikinheimo, puh. 0295 250 078, [pirkko.heikinheimo@ym.fi](mailto:pirkko.heikinheimo@ym.fi)

Ylitarkastaja Päivi Gummerus-Rautiainen, puh. 0295 250 240, [paivi.gummerus-rautiainen@ym.fi](mailto:paivi.gummerus-rautiainen@ym.fi)

[http://www.ym.fi/fi-FI/Ministerio/Rahoitus\\_ja\\_avustukset/Life\\_rahoytus](http://www.ym.fi/fi-FI/Ministerio/Rahoitus_ja_avustukset/Life_rahoytus)

[LIFE -ohjelman kotisivu](#)

## Luova Eurooppa –ohjelma (Creative Europe)

Luovien alojen ja kulttuurin osuus EU:n bruttokansantuotteesta on noin 4,5 prosenttia. Luovan alan tehtävissä työskentelee palkansaajina ja yrittäjinä noin 8,5 miljoonaa ihmistä eli hieman alle 4 prosenttia EU:n 27 jäsenvaltion työvoimasta. Luova Eurooppa -ohjelman tavoitteena on kulttuurin ja luovien alojen työpaikkojen lisääntyminen ja alojen kestävä kasvu.

Ohjelman budjetti on 1,46 miljardia euroa vuosiksi 2014–2020, ja sillä tuetaan kymmeniä tuhansia taitelijoita, kulttuuri- ja audiovisuaalialan ammattilaisia ja organisaatioita, jotka toimivat esittävien taiteiden, kuvataiteiden, julkaisutoiminnan, elokuvan, television, musiikin, eri taiteenalojen välisen toiminnan, kulttuuriperinnön ja videopelien alalla.

### Luova Eurooppa -ohjelman tavoitteena on

- suojella ja edistää Euroopan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta sekä vaalia Euroopan kulttuurien kirjoa
- auttaa kulttuurialaa ja luovia aloja sopeutumaan digitaaliaikaan, avata luovan alan toimijoille uusia kansainvälisiä mahdollisuuksia, markkinoita sekä tavoittaa uusia yleisöjä
- auttaa Eurooppaa saavuttamaan älykästä, kestävä ja tasa-arvoista kasvua
- tukea eurooppalaisten luovien alojen toimijoiden mahdollisuuksia hyödyntää aiempaa tehokkaammin sisämarkkinoiden liiketoimintamahdollisuuksia ja eurooppalaista yhteistyötä.

Luova Eurooppa –ohjelma koostuu kahdesta alaohjelmasta sekä yhdestä toimintalinjasta.

Audiovisuaaliselle alalle suunnattu **Median alaohjelma** sisältää seuraavat tukimuodot

- Hankekehittelytuki fiktioille, animaatiolle ja dokumenteille
- Hankekehittelytuki peleille
- Televisiolevitystuki
- Tuki yhteistuotantorahastoille
- Koulutustuki
- Festivaalituki
- Automaattinen levitystuki teatterielokuvien levittäjille
- Harkinnanvarainen levitystuki teatterielokuvien levittäjille
- Tuki myyntiagenteille
- Tuki elokuvateatteriverkostoille
- Yleisötyö/elokuvakasvatus
- Myynninedistäminen (Access to Markets)
- Video on Demand -tuki

Kulttuurialalle ja luoville aloille suunnattu **Kulttuurin alaohjelma**, joka tukee

- Eurooppalaisia yhteistyöhankkeita
- Kirjallisuuden käännöshankkeita
- Eurooppalaisia verkostoja
- Eurooppalaisia foorumeita

Noin 70 % alaohjelman tuista kohdennetaan eurooppalaisille yhteistyöhankkeille.

### Monialainen toimintalinja, lainantakausväline pk-yrityksille

Euroopan investointirahaston hallinnoiman, vuonna 2016 käyttöön otettavan lainantakausvälineen tarkoituksena on helpottaa pienten toimijoiden pankkilainansaantia. Tutkimukseen, analysointiin ja tiedonkeruun tehostamiseen osoitettavalla rahoituksella helpotetaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa, kokeellisia hankkeita tukemalla kannustetaan audiovisuaali- ja kulttuurialan ja luovien toimialojen väliseen yhteistyöhön, ja lisäksi rahoitetaan hakijoille apua tarjoavien Luova Eurooppa -tiedotustoimistojen toimintaa.

Luova Eurooppa -ohjelmaan voivat osallistua EU:n jäsenmaat, Euroopan vapaakauppa-alueen maat (Islanti, Liechtenstein, Norja, Sveitsi), EU:n ehdokasmaat (Montenegro, Serbia, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Turkki, Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Kosovo) sekä naapurisuusmaat (Armenia, Azerbaidžan, Valko-Venäjä, Georgia, Moldova, Ukraina, Algeria, Egypti, Marokko, Tunisia, Jordania, Libanon, Libya, Palestiina, Syyria, Israel).

**Lisätietoa:**

[Luova Eurooppa -ohjelman sivut](#)

**Opetushallitus (Kulttuurin alaohjelma)**

Vastaava asiantuntija [Hanna Hietaluoma-Hanin](#)

Ohjelma-asiantuntija [Riikka Koivula](#)

<http://www.cimo.fi/ohjelmat/luovaeurooppa>

**Suomen elokuvasäätiö (Median alaohjelma)**

Toiminnanjohtaja Kerstin Degerman

Tiedottaja Inkeri Lundgren

sähköposti: [media\[a\]ses.fi](mailto:media[a]ses.fi)

Median alaohjelman [verkkosivu](#)

## Oikeusohjelmat

Euroopan oikeusalueen kehittämiseen tarkoitettuja EU-rahoitusohjelmia on kaksi:

- 1. Oikeusohjelman** (Justice Programme) kautta on mahdollista hakea rahoitusta kansallisiin ja kansainvälisiin siviili- ja rikosasioiden yhteistyötä tukeviin hankkeisiin. Pääpaino on hankkeilla, joilla on eurooppalaista lisäarvoa.

### Oikeusohjelman tavoitteet:

- Euroopan oikeusalueen kehittäminen ja eurooppalaisen yhteistyön edistäminen ja syventäminen erityisesti yksityis- ja rikosoikeudessa
- Oikeudenalain koulutuksen edistäminen, sisältäen myös kielikoulutukset
- Lainsäädännön tehokas toteuttaminen ja oikeussuojan saatavuuden varmistaminen Euroopassa
- EU:n huumeidenvastaisen toiminnan tukeminen

### Rahoitusta on haettavissa seuraaviin toimenpiteisiin:

- Koulutus (henkilöstön työvaihto-ohjelmat, workshopit, koulutusmodulien kehittäminen jne.)
- Yhteistyötoimenpiteet, tiedon jakaminen, hyvien käytäntöjen jakaminen, vertaisarviointi, tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito, kampanjoiden, seminaarien ja konferenssien järjestäminen jne.
- Analyttiset toimenpiteet (tiedon kerääminen, selvitysten, tutkimusten ja mittareiden tekeminen, yhteisten menetelmien kehittäminen, oppaiden valmistaminen jne.)

Ohjelmasta voivat hakea rahoitusta hankkeilleen esimerkiksi yliopistot, tutkimuslaitokset, oikeus- ja hallintoviranomaiset sekä kansalaisjärjestöt.

Oikeusohjelman budjetti kaudelle 2014-2020 on 378 miljoonaa euroa. Vuosiohjelmissa luetellaan yksityiskohtaisesti hankkeet, joihin on mahdollista hakea rahoitusta. Haut avautuvat neljännesvuosittain ja niiden avautumista voi seurata Euroopan komission kotisivuilta.

Oikeus-ohjelmassa ovat mukana kaikki EU:n jäsenmaat paitsi Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta.

Lisätietoa:

[Oikeusohjelma Euroopan komission sivuilla](#)

Oikeusministeriö, kehittämisspäällikkö Tuula Kivari, [tuula.kivari@om.fi](mailto:tuula.kivari@om.fi)

Puh. 02951 50546

- 2. Perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman (Rights, Equality and Citizenship Programme)** kautta on mahdollista hakea rahoitusta kansallisiin ja kansainvälisiin hankkeisiin, joiden avulla pyritään edistämään ja suojelemaan Euroopan unionin kansalaisten oikeuksia ja vapauksia. Pääpaino on hankkeilla, joilla on eurooppalaista lisäarvoa.

### Perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman tavoitteet

- Syrjinnän vähentäminen (esim. sukupuoleen tai etniseen alkuperään liittyvä syrjintä)
- Kehitysvammaisten oikeuksien edistäminen
- Naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen
- Esimerkiksi lapsiin, nuorisoon ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen
- Lasten oikeuksien suojeleminen
- Korkeatasoisen tietosuojan turvaaminen
- EU:n kansalaisten ja kuluttajien oikeuksien edistäminen

### Rahoitusta on haettavissa seuraaviin toimenpiteisiin

- Koulutus (henkilöstön työvaihto-ohjelmat, workshopit, koulutusmodulien kehittäminen jne.)
- Yhteistyötoimenpiteet, tiedon jakaminen, hyvien käytäntöjen jakaminen, vertaisarviointi, tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito, kampanjoiden, seminaarien ja konferenssien järjestäminen jne.

- Analyttiset toimenpiteet (tiedon kerääminen, selvitysten, tutkimusten ja mittareiden tekeminen, yhteisten menetelmien kehittäminen, oppaiden valmistaminen jne.)

Ohjelmasta voivat hakea rahoitusta hankkeilleen esimerkiksi yliopistot, tutkimuslaitokset, oikeus- ja hallintoviranomaiset sekä kansalaisjärjestöt.

Perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman budjetti kaudelle 2014-2020 on 439 miljoonaa euroa. Vuosiohjelmissa luetellaan yksityiskohtaisesti hankkeet, joihin on mahdollista hakea rahoitusta. Haut avautuvat neljännesvuosittain ja niiden avautumista voi seurata Euroopan komission kotisivuilta.

Perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelmassa ovat mukana kaikki EU:n jäsenmaat sekä Islanti ja Liechtenstein.

**Lisätietoa:**

[Perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelma Euroopan komission sivuilla](#)

Oikeusministeriö, ylitarkastaja Heini Huotarinen, [heini.huotarinen@om.fi](mailto:heini.huotarinen@om.fi)

Puh. 02951 50127

## Työllisyyttä ja sosiaalisia innovaatioita koskeva EU-ohjelma (EU programme for Employment and Social Innovation, EaSI)

Työllisyyttä ja sosiaalista innovointia koskeva Euroopan unionin ohjelma (EaSI) tukee Eurooppa 2020 – strategian työllisyydelle ja sosiaaliselle osallisuudelle asetettuja tavoitteita. Se on Euroopan komission suoraan hallinnoima rahoitusväline. Ohjelman kokonaisbudjetti vuosille 2014–2020 on noin 919 miljoonaa euroa. Suomessa ohjelmasta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

EaSI:n ydintoimintaa on sosiaalinen innovointi. EaSI kokoaa yhteen kolme vuosina 2007 – 2013 erikseen hallinnoitua unionin tason ohjelmaa:

- 1. PROGRESS** -ohjelman tarkoitus on edistää politiikan uudistuksia työllisyyden ja sosiaalipolitiikan aloilla (61% budjetista). Ohjelman tavoitteena on edistää Eurooppa 2020 -strategian toteutusta, mukaan lukien sen tärkeimmät tavoitteet, yhdennetyt suuntaviivat ja lippulaivahankkeet. Ohjelma jatkaa edelleen EU-politiikan tukemista kolmella alueella: laadukkaan ja kestävä työllisyyden edistämisessä, riittävän ja kunnollisen sosiaalisen suojelun takaamisessa ja sosiaalisen syrjäytymisen ja köyhyyden torjumisessa sekä työolojen parantamisessa.

Rahoitusta voivat hakea seuraavat organisaatiot:

- kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset
- työllistymispalvelut
- unionin lainsäädännön mukaiset asiantuntijaelimet
- työmarkkinaosapuolet
- kansalaisjärjestöt
- korkeakoulut ja tutkimuslaitokset
- arvioinnin ja vaikutustenarvioinnin asiantuntijat
- kansalliset tilastotoimistot
- tiedotusvälineet.

- 2. EURES** (European Employment Services -työllisyyspalvelu), Euroopan komission ja jäsenvaltioiden julkisten työnvälityspalvelujen välillä toimiva yhteistyöverkosto, joka pyrkii edistämään ammatillista liikkuvuutta (18% budjetista).

EURES-lohko lujittaa eurooppalaista EURES-työnvälitysverkostoa, joka tarjoaa tietoa, opastusta ja rekrytointi-/työhönsijoituspalveluja työnantajille, työnhakijoille ja kenelle tahansa unionin kansalaiselle, joka haluaa hyötyä työvoiman vapaasta liikkuvuudesta. EURES-verkoston kuuluu noin 900 EURES-neuvojaa, jotka tarjoavat palveluja paikallisesti, sekä EURES-portaali, jossa on työpaikkailmoituksia ja johon työnhakijat voivat laittaa oman CV:nsä.

EURES-palvelun kautta tuettavat toimintamuodot:

- monikielisen digitaalisen alustan ja sen itsepalveluvälineiden kehittäminen vapaiden työpaikkojen ja työhakemusten välittämiseen
- kohdennettujen ammatillisen liikkuvuuden järjestelyjen kehittäminen (esim. Eka EURES-työpaikka - palvelun jatkaminen), ehdotuspyyntöjen seuraaminen, työpaikkojen täyttäminen aloilla, joilla on havaittu työmarkkinavajetta, ja/tai liikkuvuuteen kykenevien työntekijöiden auttaminen silloin, kun selkeä taloudellinen tarve on tunnistettu,
- rajat ylittävien EURES-kumppanuuksien kehittäminen ja toiminta etenkin tiedon tarjonnassa, neuvonnassa ja työhönsijoitus- ja rekrytointipalveluissa toisessa valtiossa työskenteleville,
- EURES-toimijoiden keskinäinen oppiminen ja EURES-neuvojen koulutus, mukaan lukien rajat ylittävän EURES-kumppanuuden neuvojat,
- tieto- ja viestintätoimet, joiden tarkoitus on lisätä tietoisuutta maantieteellisen ja ammatillisen liikkuvuuden eduista yleensä sekä EURES-verkoston tarjoamista toiminnoista ja palveluista.

Rahoitusta voivat hakea seuraavat organisaatiot:

- kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset
- työllistymispalvelut
- työmarkkinajärjestöt ja muut alan toimijat.

### 3. PROGRESS-mikrorahoitusjärjestely ja sosiaalinen yrittäjyys (21% budjetista).

#### Tavoitteet

- Mikrorahoituksen saantimahdollisuuksien ja saatavuuden lisääminen haavoittuville ryhmille, jotka haluavat perustaa ja kehittää liiketoimintaa ja mikroyrityksiä
- mikroluoton tarjoajien institutionaalisten valmiuksien kehittäminen
- sosiaalisten yritysten kehityksen tukeminen, etenkin helpottamalla pääsyä rahoitukseen.

Rahoitusta voivat hakea organisaatiot, jotka ovat julkisia ja yksityisiä toimielimiä, toimivat kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla ja tarjoavat mikrorahoitusta yksityishenkilöille ja mikroyrityksille ja/tai rahoitusta sosiaalisille yrityksille.

#### Lisätietoa:

[EaSI komission sivuilla](#)

[EaSI - EU:n uusi työllisyys- ja sosiaalipolitiikan katto-ohjelma -esite](#)

[Avoinna olevat haut](#)



## Verkkojen Eurooppa (Connecting Europe Facility, CEF)

Verkkojen Eurooppa ([Connecting Europe Facility, CEF](#)) on 30 miljardin euron infrastruktuurihankkeiden rahoitusinstrumentti, jolla rahoitetaan suorituskykyisten, kestävien, tehokkaiden ja yhteenliitettyjen energia-, liikenne- ja digitaalisten verkkojen kehittämistä. CEF:in avulla rahoitetaan projekteja, jotka täydentävät Euroopan infrastruktuuriverkoston puuttuvia yhteyksiä sekä parantavat sisämarkkinoiden toimintaedellytyksiä. Tärkeimpiin infrastruktuureihin kohdennetut investoinnit auttavat luomaan työpaikkoja ja edistämään Euroopan kilpailukykyä.

Verkkojen Eurooppa -rahoitusohjelman avulla pyritään myös edistämään puhtaampia liikennemuotoja ja helpottamaan uusiutuvan energian käyttöä ja kehittämään Euroopan taloutta ympäristöystävällisempään suuntaan Eurooppa 2020 –strategian mukaisesti. Energiaverkoille myönnettävä rahoitus auttaa integroimaan energian sisämarkkinoita edelleen, vähentämään EU:n energiariippuvuutta ja parantamaan energian toimitusvarmuutta. Verkkojen Eurooppa -ohjelmaa hallinnoi The Innovation and Networks Executive Agency (INEA).

Verkkojen Eurooppa koostuu kolmesta eri pääsektorista:

[CEF liikenne \(transport\)](#)

[CEF energia \(energy\)](#)

[CEF digitaaliverkot \(telecom\)](#)

### **Lisätietoa:**

[Verkkojen Eurooppa komission sivuilla](#)

## ESIR - Euroopan strategisten investointien rahasto (EFSI - European Fund for Strategic Investments)

Euroopan komission vuonna 2015 käynnistämä ESIR-hankerahasto on osa [Euroopan investiohjelmaa](#), jonka tavoitteena on yksityisten investointien määrän lisääminen, talouskasvun nopeuttaminen ja työllisyyden parantaminen. ESIR toimii [Euroopan investointipankin](#) yhteydessä.

ESIR tarjoaa rahoitusta taloudellisesti kannattavien investointien toteuttamiseksi. Pääosan rahoituksesta on tarkoitus kohdistua infrastruktuuriin ja uudistaviin teollisiin investointeihin ja noin neljäsosan pk-yrityksille lainojen lisäksi myös sijoituksina rahastojen kautta. ESIRin mahdollistama rahoitus soveltuu myös julkisen ja yksityisen sektorin yhteishankkeille sekä yritysten T&K-hankkeille. Myös Suomen vientiteollisuus voi hyötyä ESIRin tarjoamista mahdollisuuksista EU-alueella. ESIRin avulla pyritään saamaan liikkeelle 315 miljardia euroa uusiin investointeihin Euroopassa vuoteen 2020 mennessä.

ESIR ei tarjoa vastikkeetonta avustusta, eikä rahoita hankkeita yksinään. ESIRin kautta tuleva rahoitus edistää muun rahoituksen saamista korkeariskisille hankkeille. ESIRin mahdollistama rahoitus yhdistetään hankkeissa hankkeen omaan ja muiden toimijoiden järjestämään rahoitukseen ja sijoittajapäömaan.

ESIRin takaamaa rahoitusta voivat saada:

- kaikenlaiset ja -kokoiset suomalaiset yritykset ja muut yhteisöt (pk-yritykset välittäjien kautta)
- julkisyhteisöt ja julkisoikeudelliset laitokset sekä julkisia palveluita tuottavat yhtiöt

Rahoitusta voivat lisäksi hakea:

- rahoitusta edelleen välittävät kansalliset kehitys pankit, välittäjänä toimivat rahoituslaitokset, pääoma- ja velkarahastot sekä
- investointijärjestelyt, joilla mahdollistetaan sellaisten hankkeiden tai sektorien rahoitus, joille ei vielä ole sopivia suoria instrumentteja tai välittäjäorganisaatioita.

ESIRin mahdollistama rahoitus kanavoidaan suurille hankkeille Euroopan investointipankin kautta ja pienemmille yhteistyössä erilaisten välittäjäorganisaatioiden kanssa. Suomessa työ- ja elinkeinoministeriön alaiset rahoitusorganisaatiot, kuten Finnvera, Teollisuussijoitus ja Tekes, toimivat keskeisinä rahoituksen ja/tai ESIR-tiedon välittäjäorganisaatioina. Myös pankit, muut rahoituslaitokset ja esim. rahastot voivat ryhtyä välittäjäorganisaatioiksi. On myös mahdollista luoda eri hankkeita ja rahoittajia yhdistäviä investointijärjestelyjä. Työ- ja elinkeinoministeriö koordinoi ESIRin hyödyntämistä Suomessa yhdessä muiden ministeriöiden ja toimijoiden kanssa.

### ESIRin ehdot ja hinnoittelu

ESIRillä voidaan saada liikkeelle kannattavia investointihankkeita, joiden riskitaso voi olla korkeampi kuin Euroopan investointipankin yleensä rahoittamilla hankkeilla. Hankkeessa tulee aina olla myös yksityistä rahoitusta. Rahoituksen tarkemmat ehdot ja hinnat perustuvat arvioon kohteen luottokelpoisuudesta. Rahoitukseen voi lisäksi sisältyä myös enemmän riskiä sisältäviä oman pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä.

### Rahoituksen hakeminen

ESIRin mahdollistamaa rahoitusta voi hakea, kun hanke täyttää toimialakriteerit, on kannattava ja sillä on myös muuta rahoitusta. Rahoitus on aina vastikkeellista ja sillä voidaan kattaa jopa puolet hankekustannuksista. ESIRin kautta ei kuitenkaan rahoiteta suoraa valtionriskiä sisältäviä rahoituksia, mikä tulee huomioida julkisten hankkeiden valmistelussa.

Ensimmäinen askel ESIRin mahdollistaman rahoituksen hyödyntämiseen on tutustuminen ESIR-verkkosivuihin ja suora yhteydenotto Euroopan investointipankkiin. ESIR-verkkosivuilla olevan [investointihankkeen soveltuvuusarvion](#) avulla voidaan:

1. arvioida sopiiko hanke rahoitettavaksi ESIR-rahoitusvälineillä.
2. arvioida minkälaiset ESIRin välineet voivat sopia hankkeen rahoitukseen.
3. arvioida mihin ESIRiä välittäviin organisaatioihin tulisi olla yhteydessä ko. hankkeen osalta.

Mahdolliset hakijat voivat lisäksi olla yhteydessä suoraan ESIR-investointineuvontaan: 029 460 2580 tai jättää yhteydenottopyynnön osoitteeseen [esir@finnvera.fi](mailto:esir@finnvera.fi)

ESIR-investointineuvonta jakaa tietoa rahastosta ja rahoitusprosessin käynnistämisestä. Se toimii myös linkkinä Euroopan investointipankin, kaupallisten pankkien, kansallisten kehityspankkien ja muiden välittäjäorganisaatioiden kesken. Investointineuvonta toimii työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa. Investointineuvontaa antaa Finnvera yhteistyössä muiden Team Finland -organisaatioiden sekä yksityisten rahoitusneuvontayritysten kanssa.

Mikäli hanke soveltuu ESIRin mahdollistamaan rahoitukseen, se ohjataan sopivalle välittäjäorganisaatiolle tai hakijaa neuvotaan muista jatkotoimenpiteistä. Rahoitukseen sopivia julkisen sektorin hankkeita investointineuvonta opastaa yksityiskohtaisemmin.

Lisätietoa ESIR-hankerahastosta: <http://esir.fi/>

## **Euroopan investointiportaali luo yhteyden hankkeiden ja sijoittajien välille**

Euroopan komissio avasi vuoden 2016 alkupuolella EIPP-hankeportaalin (European Investment Project Portal) joka lisää sijoittajien tietoisuutta yksityisten ja julkisten hankevalmistelijoiden investointihankkeista. Portaali hyödyttää hankkeita erityisesti näkyvyyden lisääntymisestä sijoittajien ja muiden investointihankkeista kiinnostuneiden osapuolten suuntaan.

Hankeportaalissa on mahdollista julkaista hankkeita, joiden investointiarvo on yli 10 miljoonaa euroa ja joiden ennakoitaan käynnistyvän seuraavan kolmen vuoden aikana.

EIPP hankeportaali ei liity ESIR-rahoitukseen eikä hankkeen ilmoittaminen portaaliin ole yhteydessä ESIR-rahoituksen hakemiseen tai saamiseen.

Lisää tietoa hankeportaalista sekä ohjeet hankkeen ilmoittamisesta portaaliin: <http://ec.europa.eu/eipp>